

آزمون‌های سراسری گاج

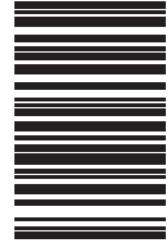
گزینه درس در آنلاین خارج کنید.

سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸

دفترچه شماره ۳

آزمون شماره ۱

جمعه ۲۱/۰۴/۹۸

پاسخ‌های تشریحی

پایه دوازدهم تجربی

دورهی دوم متوسطه

شماره داوطلبی:	نام و نام خانوادگی:
مدت پاسخگویی: ۱۶۰ دقیقه	تعداد سوال: ۱۶۰

عنوانین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم تجربی، تعداد سوالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	شماره سوال		مدت پاسخگویی
			تا	از	
۱	فارسی ۲	۲۰	۱	۲۰	۱۵ دقیقه
۲	عربی زبان قرآن ۲	۲۰	۲۱	۴۰	۱۵ دقیقه
۳	دین و زندگی ۲	۲۰	۴۱	۶۰	۱۵ دقیقه
۴	زبان انگلیسی ۲	۲۰	۶۱	۸۰	۱۵ دقیقه
۵	ریاضی ۲	۲۰	۸۱	۱۰۰	۳۰ دقیقه
۶	زیست‌شناسی ۲	۲۰	۱۰۱	۱۲۰	۲۰ دقیقه
۷	فیزیک ۲	۲۰	۱۲۱	۱۴۰	۲۵ دقیقه
۸	شیمی ۲	۲۰	۱۴۱	۱۶۰	۲۵ دقیقه

آزمون‌های سراسری گاج

ویراستاران علمی	طراحان	دروس
اسماعیل محمدزاده مسیح گرجی - مریم نوری نیا	امیرنیجات شجاعی - مهدی نظری	فارسی
سیدمهدي ميرفتحي - پريسا فيلو	بهروز حيدربكى - راضيه يادگاري	زبان عربى
بهاره سليمى	مرتضى محسنی كبير	دين و زندگى
پريسا فيلو - مریم پارسانیان	اميده عقوبى فرد - بهروز كالانترى	زبان انگلیسي
ندا فرهنختي پگاه افتخار - سودابه آزاد	محمد رضا ميرجليلى يوسف داستان	رياضيات
ساناز فلاسي - ابراهيم زره پوش	گروه مولنان	زیست‌شناسی
محمد جراد دهقان - محمدحسین جوان مرواريد شاهحسيني	علي رضا ايدلخانى - علي اامت	فيزيك
امير شهریار قربانیان - ایمان زارعی امین بابازاده - رضیه قربانی	پريما الفتنى	شيمي

آماده‌سازی آزمون

مدیریت آزمون: ابوالفضل مزرعه‌تی

بازبینی و نظارت نهایی: سارا نظری

برنامه‌ریزی و هماهنگی: مریم جمشیدی عینی - مینا نظری

ویراستاران فنی: بهاره سليمى - ساناز فلاھي - آمنه قلیزاده - مرواريد شاهحسيني - مریم پارسانیان

سرپرست واحد فنی: سعیده قاسمی

طرح شکل: فاطمه میناشرشت

حروفنگاران: پگاه روزبهانی - زهرا نظریزاد - سارا محمودنسب - نرگس اسودی - فرهاد عبدی - الناز دارانی

امور چاپ: عباس جعفری

دفتر مرکزی تهران، خیابان انقلاب، بین
چهارراه ولی‌عصر (عج) و
خیابان فلسطین، شماره ۹۱۹

اطلاع‌رسانی: ۰۲۰-۶۴۶۰

نشانی اینترنتی: www.gaj.ir

فارسی

۱ **معنی درست واژه‌ها: حمیت: مردانگی، جوانمردی، غیرت / رُخدان: چانه / قوت: غذا، خوارک، رزق روزانه / اقبال: روی آوردن، نیکبختی**

۲ **معنی درست واژه‌ها: بی شبهت: بی تردید، بی شک / دوال: چرم و پوست؛ یک دوال: یک لایه، یک پاره**

۳ **معنی درست واژه: تازیک: لفظی است ترکی، تازی، غیرترک به ویژه فارسی زبان**

۱ **املای درست واژه: گزند: آسیب، آفت**

۲ **املای درست واژه: ازل: زمان بی آغاز (عزال: برکنار کردن، بازداشت از کار)**

۳ **زندان موصل (مجموعه خاطره): اصغر رباط جزی عباس میرزا آغارگری تنها: مجید واعظی**

۴ **حمله‌ی حیدری (منظوم): باذل مشهدی**

۵ **جوامع الحکایات و لوعات الروایات: محمد عوفی**

۶ **وابسته‌های پسین: ها / ای / ان / عصر / خویش / ها / خود / واژه / ها / تازی (۱۰ وابسته)**

۷ **در این گزینه «ی» در واژه‌ی «دیدنی» نشانه‌ی نکره است.**

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) دیدنی (۳) نادیدنی

(۴) دیدنی

۸ **بررسی سایر گزینه‌ها:**

۹ **تقدم فعل بر مفعول: تا تو نمودی جمال**

۱۰ **تقدم فعل بر منتم: رفت برون از دلم**

۱۱ **تقدم فعل بر نهاد: لشکر کشید عشق**

۱۲ **تقدم فعل بر متمم: بگذشت بر زبان**

۱۳ **پیمانه: مجاز از شراب**

۱۴

آرایه‌ی حس‌آمیز در سایر گزینه‌ها:

(۱) بهانه‌های رنگین: آمیزش دو حس شناوی و بینایی

(۲) جان شیرین: نسبت دادن صفت شیرین به جان

(۳) خنده‌ی شکرین: آمیزش دو حس شناوی و چشایی

۱۵

مفهوم گزینه‌ی (۳): خوار و ذلیل بودن در برابر معشوق از هر عزّتی (در نظر دیگران) برتر است.

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: همه‌ی تغییرات در پدیده‌های جهان به اراده‌ی خدا و همه‌ی کم و زیاد شدن‌ها به دست خاست.

۱۶ **مفهوم گزینه‌ی (۲): راستگویی موجب گرفتاری است.**

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: سنجیده‌گویی

۱۷ **مفهوم گزینه‌ی (۲): عاشق از عشق دست برنمی‌دارد.**

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: آزادگی و بی‌تعلّق

۱۸ **مفهوم گزینه‌ی (۳): بی قراری عاشق و نیاز او به آرامش**

مفهوم مشترک مصراع سؤال و سایر گزینه‌ها: عشق مایه‌ی قرار و بی قراری است.

۱۹ **مفهوم گزینه‌ی (۳): غلبه‌ی عشق بر عقل / تقابل عشق و عقل**

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: ضرورت عاقبت‌اندیشی و آینده‌نگری

۲۰ **مفهوم گزینه‌ی (۴): معشوق باعث اعتبار و آبروی عاشق است.**

مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: دعوت به حفظ آبرو و پرهیز از معاشرت با فرمایگان و اظهار نیاز به آنان.

زبان عربی

■■ درست‌ترین و دقیق‌ترین جواب را در ترجمه‌ی این مفهوم یافته‌وگوها مشخص کن (۲۱ – ۲۹):

۲۱ **من عَلِيَّتْ شَهْوَتْهُ عَقْلَهُ: هر کس شهوتش بر عقلش چیره شود [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]**

شُرُّ: بدتر [رد سایر گزینه‌ها]

۲۲ **ترجمة الكلمات مهم: أنبياء: پیامبرانی / لیهتدی: تا هدایت شوند / الأنبياء: آن پیامبران اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:**

(۱) پیامبران (← پیامبرانی؛ «أنبياء» نکره است)، برای هدایت مردم (← تا مردم هدایت شوند؛ «یهتدی» فعل لازم است).

(۲) پروردگار (← خداوند)، هدایت کنند (← هدایت شوند)، دستورات (اضافی است)، پیامبران (← آن پیامبران؛ وقتی یک اسم نکره در عبارت برای بار دوم به صورت معرفه بیاید (الأنبياء)، غالباً در ترجمه‌اش از «این، آن» استفاده می‌کنیم).

(۴) پیامبرانش (← پیامبرانی)، مردم (← برخی از مردم)، برخی پیامبران (← آن پیامبران)

۲۳ **ترجمة الكلمات مهم: کان يحاولون: تلاش می‌کردد / لکشف: برای آشکار کردن / ليفضوحهم: تا آن‌ها را رسوا کنند / ما أفعى: چه زشت است اشتباهات بارز سایر گزینه‌ها:**

(۱) آن مردان بودند (← آن مردان تلاش می‌کرند؛ «کان + مضارع: ماضی استمراری»، در این نوع ترکیب خود فعل «کان» به صورت جدا ترجمه نمی‌شود)، برای

رسوا کردن (← تا آن‌ها را رسوا کنند)، اسرارشان (← اسرار)، آشکار می‌کرند (← برای آشکار کردن)

(۳) آنان مردانی بودند که (← آن مردان)، «ليفضوحهم» ترجمه نشده است، بسیار زشت است (← چه زشت است؛ ساختار «ما أفعى» با توجه به سیاق عبارت، معنای تعجبی دارد).

(۴) «کان يحاولون» ترجمه نشده است، آشکار می‌کرند (← برای آشکار کردن)، آن‌ها رسوا شوند (← آن‌ها را رسوا کنند؛ «يُفْضُحُوا» فعل متعدد و

«هم» مفعول است)، چه کار زشتی است (← چه زشت است)

■ طبق سیاق متن، [گزینه] درست را برای کامل کردن جاهای خالی انتخاب کن (۳۰ - ۳۳):

سورة حجرات، سورة اخلاص نامیده شده است؛ زیرا در آن نکات اخلاقی مهمی آمده است؛ مثلاً ..... خداوند در آن ..... دیگران را و نامیدنشان با نامهای زشت؛ چه، شاید آن‌ها از ما بهتر باشند و هم‌چنین خداوند ما از جاسوسی (فسولی) در کارهای مردم برای ..... شان منع می‌کند و تأکید می‌کند که آن ..... بزرگی است. در کنار این موارد (علاوه بر این موارد) در آن، مسلمانان از غیبت کردن منع شده‌اند؛ زیرا آن باعث قطع شدن ارتباط بین مردم می‌شود.

٤ ٢٠ [گزینه] درست را مشخص کن:

- ترجمه گزینه‌ها:
 ۱) لقب داده است
 ۲) گمراه شده است
 ۳) عیب‌جویی کرده است
 ۴) حرام کرده است

١ ٢١ [گزینه] درست را مشخص کن:

- ترجمه گزینه‌ها:
 ۱) ریشخند کردن
 ۲) آلوه شدن به گناه
 ۳) نالمیدی
 ۴) آرامش

٢ ٢٢ [گزینه] مناسب را انتخاب کن:

- ترجمه گزینه‌ها:
 ۱) به یکدیگر لقب‌های زشت دادن
 ۲) رسوا کردن
 ۳) ستیز کردن
 ۴) گمان کردن

٣ ٢٣ [گزینه] نادرست را مشخص کن:

- ترجمه گزینه‌ها:
 ۱) گناه
 ۲) گناه
 ۳) خود پسندی

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سوالات زیر مشخص کن (۴۰ - ۳۴):

٣ ٢٤ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

۱) «محامد: ستایش‌ها» اسم مکان نیست.

ترجمه: ستایش‌های معبد بی‌نیاز، بسیار است و به شمار نمی‌آید.

۲) «مکارم: بزرگواری‌ها» اسم مکان نیست.

ترجمه: به بزرگواری‌های اخلاقی پابند باشید؛ زیرا خداوند، پیامبر را به خاطر آن‌ها فرستاده است.

۳) «قجالیس» جمع «قجلیس»؛ محل نشستن» اسم مکان است.

ترجمه: مجالس (کلاس‌های) دانش، هیچ‌گاه از دوستدارانش خالی نمی‌شود.

۴) «مضامین: مضمون‌ها» اسم مکان نیست.

ترجمه: این شاعر، شعرهایی ارزشمند با مضامینی اجتماعی دارد.

٢٤ ترجمه کلمات مهم؛ بعد از این‌که پیوست / اشتد: شدت یافت

اشتبهات بارز سایر گزینه‌ها:

۱) پیوستن (← پیوست؛ «انضمت» فعل ماضی است)، «رون» اضافی است، شدیدتر شد (← شدت یافت)

۳) سرمیم (← حکومت)، شدت ... افزایش یافت (← شدت یافت)

۴) کشورها (← حکومت)، «سرعت» اضافی است، افزایش یافت (← شدت یافت)

٢٥ ترجمه و بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) «الله نور آسمان‌ها و زمین است.» («آن» اضافی است.)

۳) آن چراغ در شیشه‌ای وجود دارد.» («المصباح» چون بار دوم به صورت معرفه آمده است، در ترجمه‌اش از «آن، این» استفاده می‌کنیم.)

۴) آن شیشه‌گویی ستاره‌ای درخشان می‌باشد.» («الرجاجة» چون بار دوم به صورت معرفه آمده است، در ترجمه‌اش از «آن، این» استفاده می‌کنیم.)

٤ ٢٦ ترجمه عبارت سؤال: «روزگار دو روز است، روزی به سود تو و روزی به زیان تو.»

بررسی گزینه‌ها:

۱) واضح است که شعر فارسی با عبارت سؤال، تناسب مفهومی دارد.

۲) «ادامه پیدا کردن حال (وضع موجود) محال است.» مانند عبارت سؤال به دگرگونی اوضاع اشاره دارد.

۳) مفهومی مشابه عبارت سؤال را بیان کرده است.

۴) «چه بسا چیزی را خوب پنداری در حالی که برایت بد است.» این عبارت ارتباطی به مفهوم عبارت سؤال ندارد و اشاره‌ای به ثابت نبودن اوضاع نکرده است.

٣ ٢٧ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

۱) عالم بدون عمل همانند درخت بدون میوه است. (شعر فارسی هم به لزوم مطابقت علم و عمل اشاره می‌کند.)

۲) بهترین سخن آن است که کم و گویا باشد. (شعر فارسی هم اشاره دارد که کم و مفید بودن بهتر از زیاد و کم‌ازرش بودن است.)

۳) دور از چشم، از دل (نیز) دور است. (عبارت عربی به این موضوع اشاره دارد که اگر کسی یا چیزی را نبینیم، مدقّقی بعد محبّتش از دلمان می‌رود، اما مَثَل فارسی مفهومی کاملاً متفاوت را بیان کرده است.)

۴) « مجرمان با چهره‌شان شناخته می‌شوند.» (مَثَل فارسی هم مانند عبارت عربی به این موضوع اشاره دارد که از ظاهر افراد می‌توان بی به حال درونی‌شان برد.)

١ ٢٨ ترجمه گزینه‌ها:

۱) حکمت در قلب فروتن، ماندگار نمی‌شود.

۲) خودشیفتگی، عملی غیرقابل قبول است.

۳) ما باید بر انجام نماز در وقتی مراقبت کنیم.

۴) ما باید صدایمان را بر صدای پدر و مادرمان بلند کنیم.

٢ ٢٩ ترجمه گزینه‌ها:

۱) قیمت این پیراهن مردانه چقدر است؟ - پنجاه هزار تومان!

۲) - از پیراهن‌های زنانه چه رنگی دارید؟ - قیمت‌ها از هفتاد هزار تومان شروع می‌شود تا به بالا!

۳) - شلوارهایی بهتر از این می‌خواهیم - بهتر را در معازه همکارم آن‌جا می‌یابیم!

۴) - لطفاً به من شلواری از این جنس بده! - بفرما! نگاه کن!

٤٢ بررسی گزینه‌ها:

۱) «شاؤز»: مشورت کردن، فعل ماضی از باب «تفاعل» است؛ پس با «ما» منفی می‌شود ← «ما شاؤز»

۲) برای منفی کردن فعل مستقبل (آینده) از «لن + مضارع» استفاده می‌کنیم ← «لن اولَّا»

۳) «بحضرون» فعل مضارع است؛ پس «لا يحضرون» صحیح است. دقت کنید؛ «لُمُّ + مضارع» معنای ماضی منفی می‌دهد.

۴) برای منفی کردن ساختار ماضی استمراری می‌توانیم قبل از فعل «کان» حرف «ما» و یا قبل از مضارع حرف «لا» را بباوریم.

۵) در گزینه (۲) «إن: بی گمان» و «لعل: شاید، امید است که» جزء حروف مشبهه بالفعل هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در سایر گزینه‌ها به ترتیب «أصبح»: شد، گردید، «ليس: نیست» و «يصيرون: شوند» جزء افعال ناقصه محسوب می‌شوند.

۶) ترجمه عبارت: «ایشان به رویی که نیکوتراست، مباحثه کن؛ زیرا پورودگارت به (حال) کسی که از راهش گمراه شده، آگاهتر است.»

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

۱) در آن فعلی هست که یک حرف زائد دارد. «جادل» فعل امر از باب «مفاعل» است و یک حرف زائد دارد.

۲) در آن فعل مضارع وجود دارد. («أحسن: نیکوترا» و «أعلم: داناتر» از نظر ظاهری شبیه فعل مضارع اول شخص مفرد (شکل اول فعل‌ها) هستند اما در این عبارت اسم تفضیل به حساب می‌آیند.)

۳) در آن فعل ماضی وجود دارد. («لُمُّ: گمراه شد»)

۴) در آن مفعول (مفهول به) وجود دارد. («هم» مفعول فعل «جادل» است.) تذکر؛ هر ضمیری که به فعل متعدد (فعلی که به مفعول احتیاج دارد) بچسبد، مفعول حساب می‌شود.

دین و زندگی

۷) پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «اقوام و ملل پیشین (سلف) بدین سبب، دچار سقوط (انحطاط) شدند که در اجرای عدالت، تعییض روا می‌داشتند...» و این حدیث شریف درباره «تلاش برای برقراری عدالت و برابری» از ویژگی‌های سیره‌ی پیامبر (ص) می‌باشد.

۸) هر چه که جامعه از زمان پیامبر (ص) فاصله می‌گرفت، حاکمان وقت تلاش می‌کردند که شخصیت‌های اصیل اسلامی به خصوص اهل بیت پیامبر (ص) را در انزوا قرار دهند و افرادی را که در اندیشه و عمل و اخلاق از معبارهای اسلامی دور بودند، به جایگاه برگسته برسانند و آن‌ها را راهنمای مردم معرفی کنند. این موضوع مؤید «ارائه‌ی الگوهای نامناسب» از چالش‌های سیاسی و اجتماعی و فرهنگی عصر ائمه‌ی اطهار (ع) است.

۹) اقدام ائمه در «تعلیم و تفسیر قرآن کریم» در مقابل چالش «تحریف در معارف اسلامی» است، زیرا در حالی که حاکمان زمان به افراد فاقد صلاحیت میدان می‌دادند تا قرآن را مطابق با اندیشه‌های باطل خود تفسیر کنند (مانند کعب‌الاحبار یهودی)، امامان بزرگوار در هر فرصتی که به دست می‌آورند معارف این کتاب آسمانی را بیان می‌کرند و رهنمودهای آن را آشکار می‌ساختند. در نتیجه‌ی این اقدام، مشتاقان معارف قرآنی توانستند از معارف قرآن بهره ببرند.

۱۰ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

۱) «الآخرين» جمع مذکور سالم از «الآخر» است که در اصل، «الآخر» بر وزن «أفضل» می‌باشد و اسم تفضیل است.

ترجمه: «به راستی او از بندگان مؤمن ما است، سپس دیگران را غرق کردیم.» (۲) «خيراً» در این آیه به معنای «خیر، خوبی» است و معنای برتری ندارد (خوبتر، خوب‌ترین)، پس اسم تفضیل نیست.

ترجمه: «چه بسا چیزی را ناپسند می‌دارید و خداوند در آن خير بسیاری را قرار می‌دهد.»

۳) «أحسن» در این آیه فعل ماضی بر وزن «أفضل» از مصدر «إحسان» در باب «إفعال» است و اسم تفضیل نیست.

ترجمه: «قطعاً ما پاداش کسی را که کاری را به نیکی انجام داده تباه نمی‌کنیم!»

۴) «شر» در این آیه به معنای «شر، بدی» است و معنای برتری ندارد (بدتر، بدترین)، پس اسم تفضیل نیست.

ترجمه: «و از شر حسود آن‌گاه که حسادت می‌کند.»

۱۱ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

۱) در «ساعدنی» فعل «ساعدنی» با حرف «ف» از اسم نکره «مُعْجَمًا» جدا شده، پس نمی‌تواند جمله وصفیه برای آن باشد؛ بلکه جمله‌ای مستقل از آن است.

ترجمه: در کتابخانه واژه‌نامه‌ای یافتم، پس در فهم متون به من کمک کردا

۲) «من» ارادات شرط، «أراد» فعل شرط و «لا يدرك» فعل جواب شرط است؛ پس «لا يدرك غایبة» گرچه بعد از «جميعاً آمده، اما جمله وصفیه نیست؛ معنای جمله نیز این را نشان می‌دهد.

ترجمه: هر کس بخواهد همه مردم را راضی کند، به هدفش نمی‌رسد!

۳) جمله «و هو ينقذك» با حرف «و» از اسم نکره «ضديقاً» جدا شده، پس جمله وصفیه برای آن نیست؛ این جمله در واقع یک جمله حالیه برای اسم معرفه «الكتاب» است.

ترجمه: آیا برتر از کتاب دوستی می‌شناسی در حالی که او تو را از نادانی نجات می‌دهد؟

۴) جمله «خربت بيتك» جمله‌ای است که اسم نکره «رياح» را توصیف کرده و بنابراین جمله وصفیه است. دقت کنید که ممکن است میان اسم نکره و جمله وصفیه اش فاصله بیفتند.

ترجمه: بادهای شدید کنار ساحل دریا و زیبدند که خانه‌ای را خراب کردند

۱۲ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

۱) «برای این که از بدترین کارها دوری کنیم، بسیار تلاش کردم و موفق شدم.»

واضح است که «ل» بر امر دلالت نمی‌کند.

۲) «باید رشته دانشگاهی مان را به دقت انتخاب کنیم تا در آینده پشیمان نشویم.»

«لننتخب» را فقط می‌توانیم به صورت امر ترجمه کنیم.

۳) «برای این که به راه درست هدایت شویم، باید از دستورات خداوند اطاعت کنیم.»

واضح است که «ل» بر امر دلالت نمی‌کند.

۴) «ل» همراه اسم «تَعَلَّمَ» به کار رفته (التعلم: برای یادگیری) و حرف جز محسوب می‌شود.

ترجمه: «برای یادگیری یک زبان جدید، بیشتر از هر چیزی تمرین به ما کمک می‌کند.»

۱ ۴۸ نوجوان و جوانی بهترین زمان برای پاسخ منفی دادن به این تمایلات گاه و بی‌گاه است. انسانی که در این دوره‌ی سنی به سر می‌برد، هنوز به گناه عادت نکرده و خواسته‌های نامشروع در وجود او ریشه‌دار نشده است و به تعبیر پیامبر اکرم (ص) چنین کسی به آسمان نزدیکتر است، یعنی گرایش به خوبی‌ها در او قوی‌تر است.

۳ ۴۹ پیامبر در حدیث جابر پس از معرفی امام زمان (عج) می‌فرماید: «اوست که از نظر مردم پنهان می‌شود و غیبت او طولانی می‌گردد تا آن‌جا که فقط افرادی که ایمان راسخ دارند، بر عقیده‌ی به او باقی می‌مانند.»

۲ ۵۰ پیامبر اسلام پیش (مقدم) از جمله‌ی «مَنْ كُنَّ ثَمَّ مَوْلَةً ...» یعنی حدیث غدیر، فرمودند: «أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ أَوْلَى النَّاسِ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنَفُسِهِمْ» همان‌طور که در جمله‌ی پیش صحبت از اولویت و لایت است در جمله‌ی بعد هم باید صحبت از لایت و سپرستی باشد تا ارتباط معنوی این دو کلام محفوظ بماند.

۴ ۵۱ باید دقت کنیم که آیه‌ی «الَّمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ آمَنُوا ...» آیه‌ی ۶۰ سوره‌ی نساء است و فرمان داده شده به مردم در آیه‌ی «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَئِكَ مِنْكُمْ ...» آمده است و این آیه‌ی ۵۹ سوره‌ی نساء است، شیوه‌ی به این سؤال در کنکور انسانی سال ۹۶ آمده است.

۳ ۵۲ با توجه به آیه‌ی شریفه‌ی «أَقْلًا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ وَ لَوْكَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوْجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا. آیا در قرآن تدبیر نمی‌کنند و اگر از نزد غیرخدا بود در آن اختلافی بسیار می‌بافتند.» مؤبد انسجام درونی در عین نزول تدریجی است، یعنی اگر قرآن منشاً و سرچشمه‌ای غیرالله‌ی داشت، قطعاً در آن تعارض و ناسازگاری بود.

توجه؛ قسمت دوم گزینه‌ی (۴) نادرست است.

۳ ۵۳ براساس آیه‌ی ۸۵ سوره‌ی آل عمران که می‌فرماید: «وَ مَنْ يَبْتَغِ عَيْرَ الإِسْلَامِ دِيَنًا فَلَنْ يَقْبَلَ مِنْهُ وَ هُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَابِرِينَ؛ وَ هُرَّكَسَ که دینی جز اسلام اختیار کند از او پذیرفته نخواهد شد و در آخرت از زیان‌کاران خواهد بود.» خسران اخروی معلول اختیار نکردن اسلام به عنوان راه و روش زندگی است.

آمدن پیامبر جدید (تحدید نبوت) و آوردن (اتیان) کتاب جدید نشانگر این است که بخشی از تعلیمات پیامبر قبلی، اکنون نمی‌تواند پاسخ‌گوی نیازهای مردم باشد.

نکته؛ وجود دو یا چند دین در یک زمان نشانگر این است که پیروان پیامبر قبلی به آخرین پیامبر ایمان نیاورده و این کار به معنای سرپیچی از فرمان خدا و عدم پیروی از پیامبران گذشته است (نادرستی گزینه‌های (۱) و (۴)).

۲ ۵۴ در سوره‌ی عصر می‌خوانیم: «إِنَّ الْإِنْسَانَ لَعِيْتُ حُسْنِ، إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ... قطعاً انسان در زیان‌کاری است، مگر کسانی که ایمان آورند و کارهای شایسته انجام دادند ...»

«نیاز کشف راه درست زندگی» که با سؤال «چگونه زیستن» همراه است، دغدغه‌ی دیگر انسان‌های فکور و خردمند است، این دغدغه از آن جهت جدی است که انسان فقط یک بار به دنیا می‌آید و یک بار زندگی در دنیا را تجربه می‌کند.

۱ ۴۲ حدیث سلسله‌ی الذهب، مؤبد «حفظ سخنان و سیره‌ی پیامبر (ص)» از اقدامات مربوط به مرجعیت دینی است و شیوه‌ی بیان امام رضا (ع) در بیان حدیث نشان می‌دهد که چگونه احادیث رسول خدا (ص) از امامی به امام دیگر منتقل می‌شده است، این حدیث به جهت توالی و پشت سرهم آمدن اسامی امامان به حدیث سلسله‌ی الذهب (یعنی زنجیره‌ی طلایی) مشهور است.

دقیق کنید؛ این حدیث به ولایت ظاهری یعنی «معرفی خوبیش به عنوان امام بر حق» از اقدامات مربوط به ولایت ظاهری نیز اشاره دارد که در گزینه مذکور نیست.

۲ ۴۴ منتظر حقيقة تلاش می‌کند که در عصر غیبت، پیرو امام خود باشد و از ایشان تعیت کند. مراجعه به عالمان دین، عمل به احکام فردی و اجتماعی دین و مقابله با طاغوت از جمله دستورات امام زمان (ع) است که پیروان آن حضرت به دنبال انجام آن هستند. (قسمت اول هر چهار گزینه صحیح است)

با توجه به آیه‌ی شریفه‌ی: «لَقَدْ كَتَبْنَا فِي الرُّؤْبُورِ مِنْ بَعْدِ الدِّيْرَ إِنَّ الْأَرْضَ يَرِيْتُهَا عِبَادَيِ الصَّالِحُونَ؛ به راستی در زبور، پس از ذکر (تورات) نوشته‌ایم که زمین را بندگان شایسته‌ی من به ارث می‌برند.» اشاره در زبور حضرت داود (ع) و تورات حضرت موسی (ع) نشانگر «موعود و منجی در ادیان» است.

۳ ۴۵ پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «حال کسی که از امام خود دور افتاده، سخت‌تر از حال یتیمی است که پدر را از دست داده است؛ زیرا چنین شخصی، در مسائل زندگی، حکم و نظر امام را نمی‌داند.» یکی از وظایف مردم در قبال رهبری، افزایش آکاهی‌های سیاسی و اجتماعی است، برای تصمیم‌گیری در برابر قدرت‌های ستمگر دنیا، اطلاع از شرایط سیاسی و اجتماعی جهان، ضروری است. ما باید بتوانیم به گونه‌ای عمل کنیم که بیشترین ضربه را به مستکبران و نقشه‌های تفرقه‌افکانه‌ی آنان بزنیم و خود کمترین آسیب را ببینیم.

۲ ۴۶ پاسخ به سوالات بنیادین و اساسی حداقل دو ویژگی را باید داشته باشد:

(الف) کاملاً درست و قابل اعتماد باشد، زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است، در حالی که عمر محدود آدمی برای چنین تجربه‌ای کافی نیست.

(ب) همه‌جانبه باشد، به طور که به نیازهای مختلف انسان به صورت هماهنگ پاسخ دهد، زیرا ابعاد جسمی و روحی، فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی وی، پیوند و ارتباط کامل و تیگاتنگی با هم دارند و نمی‌توان برای هر بعدی جداگانه برنامه‌ریزی کرد (جدایی‌ناپذیر بودن ابعاد وجودی انسان).

۱ ۴۷ هر جوانی به طور فطری و طبیعی خواستار ازدواج با کسی است که قبل از ازدواج پاکدامنی را حفظ کرده و رابطه‌ی غیرشرعی با جنس مخالف نداشته باشد، کسی که چنین خواسته‌ای دارد، باید خودش نیز این‌گونه باشد. هم‌چنین هرکس خواستار آن است که تا دیگران به اعضای خانواده‌ی او نظر سوء نداشته باشد، خودش هم باید چنین باشد، نظام هستی بر عدالت است. عمل هرکس، عکس‌العملی دارد که قسمتی از آن در این جهان ظاهر می‌شود و تمام آن در آخرت؛ در نتیجه این موضوع به مراعات عفاف و پاکدامنی درباره‌ی خود و دیگران اشاره دارد.

زبان انگلیسی

۴۶ مری به او توصیه کرد که تنها به آن جا برود، اما او فکر نمی‌کرد که آن توصیه‌ی خوبی باشد.

توضیح: “advice” (توصیه، نصیحت) یک اسم غیرقابل شمارش است و بنابراین **۵** جمع نمی‌گیرد و برای شمارش آن باید از **piece of**“ استفاده کنیم که قبل از اسم به کار می‌رود. دقت کنید که **good**“ (خوب) صفت است و در زبان انگلیسی، صفت قبل از اسم به کار می‌رود، نه پس از آن.

۳۶۲ کدام‌یک از موارد زیر از نظر گرامری غلط است؟

- ۱) سوزان باهوش است و انتظار دارد که او در امتحان به راحتی قبول شود.
  - ۲) بهترین راه بهبود سریع [زبان] انگلیسی‌دان تمرين زیاد است.
  - ۳) می‌خواهم که بچه‌هایم با هر شخصی که روبرو می‌شوند خوب رفتار کنند.
  - ۴) مایکل سریع شنا می‌کند چون که بازوهای نیرومندی دارد.
- توضیح:** با توجه به ترتیب صحیح اجزای جملات، بعد از فعل اصلی (behave) در گزینه‌ی **(۳)** به قید حالت (*nice*) نیاز داریم، نه صفت (*nice*).

۱۶۳ عمو جرج من [تا حالا] هرگز دریا را در زندگی اش ندیده است.

با این حال، هفته‌ی قبل از او شنیدم که برای قایق‌رانی برنامه‌ریزی می‌کند.

توضیح: با توجه به این‌که در جای خالی اول، گوینده‌ی جمله به تجربه‌ی عمومیش از ابتدای زندگی تاکنون اشاره می‌کند، به فعل در زمان حال کامل نیاز داریم؛ بنابراین یکی از گزینه‌های **(۱)** یا **(۳)** می‌تواند صحیح باشد. علاوه بر این، هر چند **“has seen”** در گزینه‌ی **(۲)** در زمان حال کامل است، اما به دلیل مثبت بودن فعل، در این جمله از نظر معنایی صحیح نیست. در مورد جای خالی دوم دقت کنید که فعل مورد نظر در جمله‌ی دوم، در زمان مشخصی از گذشته انجام شده و به پایان رسیده است؛ بنابراین در جای خالی دوم به فعل در زمان گذشته ساده (در این تست به **“heard”**) نیاز داریم.

۴۶۴ باید هنگامی که یک جراحت یا بیماری دارید که باعث می‌شود

برایتان واضح یا سریع فکر کردن سخت شود، از راندگی اجتناب کنید.

توضیح: بعد از فعل **“avoid”** (اجتناب کردن از، خودداری کردن از) فعل دوم به صورت اسم مصدر (فعل **sing**دار) به کار می‌رود.

دقت کنید: بین **“avoid”** و فعل دوم، کاربرد ضمیر مفعولی (مانند **“you”**) در گزینه‌های **(۱)** و **(۳)** صحیح نیست.

۱۶۵ جهان به دلیل سیستم‌های ارتباطی و حمل و نقل مدرن، در حال کوچکتر شدن است.

- ۱) ارتباط؛ تماس
- ۲) گفت‌وگو، مکالمه
- ۳) درک، ادراک
- ۴) رقابت

۳۵۵ با توجه به کلیدواژه‌ی **«مُعَيْرًا بِعَمَّةٍ»** در این آیهی شریفه این

خود مردم هستند که به واسطه‌ی اعمالشان از نعمت وجود امام زمان (عج) محروم‌اند، همان‌طور که امام علی (ع) می‌فرمایند: «زمین از حجت خدا (امام) خالی نمی‌ماند، اما خداوند به علت ستمگری انسان‌ها و زیاده‌روی‌شان در گناه، آنان را از وجود حجت در میانشان بی‌بهره می‌سازد». تغییر نعمت‌ها معلوم ارتکاب گناه است و این آیه مؤید این موضوع است.

۲۵۶ مطابق فرمایش امام کاظم (ع)، «کسانی پیام الهی را بهتر

می‌بذریند که از معرفت برتری برخوردار باشند.» از آن جایی که تفکر (تأمل) اگر همراه با رعایت اصول صحیح تفکر و مبتنی بر داده‌های درست و محکم نباشد به معرفت صحیح منجر نخواهد شد، این گزینه صحیح نمی‌باشد.

۳۵۷ تنها عبارت «ب» صحیح است. انسان‌ها ویژگی‌های فطری

مشترکی دارند؛ از جمله این‌که از استعداد تفکر و قدرت اختیار برخوردارند.

بررسی سایر عبارت‌ها:

(الف) به دنبال زیبایی‌ها، خوبی‌ها و کمالات نامحدودند.

(ج) از فناگریزان و در جست‌وجوی زندگی جاودانه هستند. [توجه کنید انسان به دنبال کمالات نامحدود است نه نواقص نامحدود.]

(د) فضیلت‌های اخلاقی را دوست دارند و از رذائل اخلاقی بیزارند.

۴۵۸ هرگاه پیامبری از سوی خداوند مبعوث می‌شد، برای این‌که مردم دریابند که وی با خداوند ارتباط دارد و از طرف او مأمور به پیامبری شده است، کارهای خارق‌العاده‌ای انجام می‌داد که هیچ‌کس بدون تأیید و اذن خداوند قادر به انجام آن‌ها نبود. قرآن کریم این کارهای خارق‌العاده را «آیت» یعنی نشانه و علامت نبوت می‌خواند و اندیشمندان اسلامی آن را «معجزه» می‌نامند.

میزان بهره‌مندی انسان‌ها از هدایت معنوی پیامبران به درجه‌ی ایمان و عمل آفان بستگی دارد. هر قدر درجه‌ی ایمان و عمل انسان‌ها بالاتر باشد، استعداد و لیاقت دریافت هدایت‌های معنوی را بیش‌تر کسب می‌کنند.

۳۵۹ یکی از ویژگی‌ها و فضایل امام علی (علیه‌السلام)، «عدالت بی‌مانند» ایشان بود. امام از همان آغاز با الگو قرار دادن سیره و روش پیامبر (ص)، مبارزه با تبعیض و نابرابری و برقراری عدالت را سرلوحه‌ی کار خود قرار داد.

فقط در یک دوره‌ی کوتاه، چهار سال و نه ماهه، اداره‌ی حکومت به امام علی (علیه‌السلام) رسید.

۱۶۰ در بخشی از نامه‌ی امیرالمؤمنین (ع) به مالک اشتر می‌خوانیم: «عده‌ای افراد مورد اطمینان را انتخاب کن تا درباره‌ی وضع طبقات محروم تحقیق کنند و به توگزارش دهند. سپس برای رفع مشکلات آن‌ها عمل کن...، زیرا این گروه [افراد محروم] پیش از دیگران به عدالت نیازمندند.» به دلیل غایب بودن امام عصر، بهره‌مندی از ایشان در عصر غیبت کاهش می‌یابد. از این رو آن حضرت خود را به خورشید پشت ابر تشبیه کرده‌اند.

۶۶ ۲ قربانیان سوانح جاده‌ای حدود یک چهارم بیماران بیمارستان را

تشکیل می‌دهند.

۱) ترک کردن؛ رها کردن

۲) تشکیل دادن؛ ساختن

۳) مراقبت کردن از

۴) مراقبت کردن

۶۷ ۱ در بسیاری از جوامع، زبانی که به کار می‌برید، حالات [چهره]

و کاربرد یا عدم کاربرد زبان عامیانه، حکایت از موقعیت اجتماعی شما دارد.

۱) منعکس کردن، بازتاباندن؛ حکایت از ... داشتن

۲) شامل ... بودن

۳) واپسیه بودن، مستگی داشتن

۴) ارزش قائل شدن برای؛ قیمت‌گذاری کردن

۶۸ ۴ بسیاری از بچه‌های کوچک این موقعیت را ندارند که به کمپ

تا بستانی زیبایی مانند این بروند، بنابراین باید قدر آن را بدانید.

۱) آزمایش کردن

۲) شناسایی کردن، شناختن

۳) توسعه یافتن؛ پیشرفت کردن؛ رشد کردن؛ توسعه دادن

۴) قدر ... را دانستن؛ قدردانی کردن از؛ درک کردن

۶۹ ۱ به نظر می‌رسد بسیاری از دانشجویان زبان دوم اعتقاد دارند که

بادگیری زبان ظرف چند ماه قبل دستیابی است، در حالی که در واقع آن یک

فرآیند مدام‌العمر است.

۲) کارکرد، عملکرد

۱) حقیقت، واقعیت

۳) محصول

۴) بی‌نظمی؛ آشفتگی؛ اختلال

in reality:

در واقع (امر):

۷۰ ۳ دکتر بارها و بارها به او گفته است که سیگار را ترک کند، اما به

نظر او از انجام آن ناتوان است.

۱) دور شدن

۲) [تلوزیون و غیره] خاموش کردن

۳) ترک کردن؛ رها کردن

۴) مراقب بودن، مواظب بودن

بسیاری از موادی که استفاده می‌کنیم طبیعی هستند، مانند پنبه، پشم، چرم، چوب و فلز. آن‌ها از گیاهان یا حیوانات حاصل یا از زمین استخراج می‌شوند. پلاستیک‌ها می‌توانند به چای محصولات طبیعی استفاده شوند، و از آن‌ها برای تولید لباس‌ها، قسمت‌هایی از اتومبیل‌ها و بسیاری از محصولات دیگر استفاده می‌شود. پلاستیک‌ها مساده مصنوعی هستند، که بدان معنی است که از مواد شیمیایی در کارخانه‌ها ساخته می‌شوند. این مواد شیمیایی عمدتاً از نفت حاصل می‌شوند، اما از گاز طبیعی و زغال سنگ نیز [حاصل می‌گرددند]. یک ویژگی مهم پلاستیک‌ها آن است که به راحتی شکل می‌گیرند. از آن‌ها می‌توان برای ساخت تمام انواع اشیاء و هم‌چنین نخ برای منسوجات استفاده کرد. چسب‌های فوق العاده قوی، رنگ‌هایی بادوام و مواد سبک‌وزنی که مستحکم‌تر از فلز هستند؛ تمامی این محصولات از پلاستیک‌ها باید ویژگی‌های به خصوص ساخته می‌شوند. هیچ‌کدام را نمی‌توان با مواد طبیعی تولید کرد.

۷۶ ۲ کدامیک از برداشت‌های زیر را می‌توان در مورد لوئی بriel

انجام داد؟

۱) لوئی با استفاده از سیستم بriel یاد گرفت کتاب بنویسد.

۲) حادثه‌ی بriel در نهایت منجر به بهبود زندگی افراد نایابنا در همه‌جا شد.

۳) لوئی بriel می‌توانست از حمایت بیشتری از [طرف] والدینش بهره ببرد.

۴) لوئی بriel از خشم خودش برای بهبود زندگی اش استفاده کرد.

۳ ۸۴ باید دو طرف را در مخرج مشترک کسرها ضرب کنیم، یعنی
در $x(x-1)$

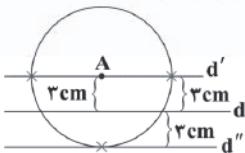
$$x(x-1)\left[\frac{x-3}{x-1} - \frac{2x-8}{x^2-x}\right] = x(x-1) \times \frac{k}{x^2-x}$$

$$\Rightarrow x^3 - 3x^2 - 2x + 8 = k \Rightarrow x^3 - 5x^2 + (8-k) = 0$$

$$P = \frac{c}{a} = \frac{8-k}{1} = 6 \Rightarrow 8-k=6 \Rightarrow k=2$$

دقیق کنید: بازای $k=2$ ، معادله به شکل $x^3 - 5x^2 + 6 = 0$ در می‌آید که دارای ریشه‌های ۲ و ۳ است که هیچ‌کدام مخرج را صفر نمی‌کنند، یعنی $k=2$ قابل قبول است.

۱ ۸۵ مشاهده می‌شود که سه نقطه‌ی برخورد دارند.

توضیح: کلیه نقاطی که در فاصله‌ی ۶ سانتی‌متری از نقطه‌ی A قرار دارند، روی یک دایره به شعاع ۶ و مرکز A هستند و کلیه نقاطی که به فاصله‌ی ۳ سانتی‌متری از خط d قرار دارند، روی ۲ خط موازی به فاصله‌ی ۳ سانتی‌متری از d هستند.

۴ ۸۶ BC||DE، طبق قضیه خطوط موازی، $\hat{C}_1 = \hat{D}_1$ چون $\hat{C}_1 = \hat{D}_1$ و $\hat{E}_1 = \hat{F}_1$ باشد.

ضمناً چون $\hat{D}_1 = \hat{E}_1$ ، پس مثبت $\triangle CDE$ متساوی الساقین است و در $CE = CD = 5$ واحد می‌باشد.

با استفاده از تعمیم قضیه تالس داریم:

$$\frac{AE}{AC} = \frac{ED}{BC}, AE = AC - EC = 8 - 5 = 3 \Rightarrow \frac{ED}{BC} = \frac{3}{8}$$

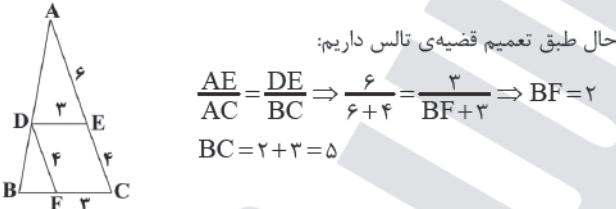
چون $DF||EC$ و $DE||FC$ ، در نتیجه چهارضلعی DECF متوازی‌الاضلاع است. ضمناً می‌دانیم در هر متوازی‌الاضلاع، اضلاع روبرو برابرند، در نتیجه داریم:

$$DF = EC = 4, DE = FC = 3$$

حال طبق تعمیم قضیه تالس داریم:

$$\frac{AE}{AC} = \frac{DE}{BC} \Rightarrow \frac{6}{6+4} = \frac{3}{BF+3} \Rightarrow BF = 2$$

$$BC = 2+3 = 5$$

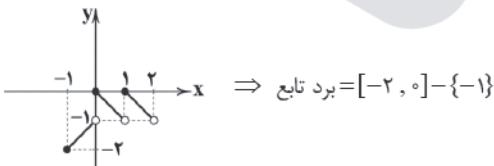
۱ ۸۸ می‌دانیم علامت و مقدار تابع قدرمطلق و جزء‌صحیح در نواحی مختلف فرق می‌کند، بنابراین دامنه را به قسمت‌هایی که تابع قدرمطلق و تابع جزء‌صحیح در آن جاها مقدار ثابتی دارند، تقسیم‌بندی می‌کنیم.

$$-1 \leq x < 0 \Rightarrow [x] = -1, |x| = -x \Rightarrow f(x) = -1+x$$

$$-1 \leq x < 1 \Rightarrow [x] = 0, |x| = x \Rightarrow f(x) = -x$$

$$1 \leq x < 2 \Rightarrow [x] = 1, |x| = x \Rightarrow f(x) = 1-x$$

حال تابع را رسم می‌کنیم تا برد آن به دست آید:

۱ ۷۷ معنی کلمه‌ی "enabled" (قادر ساختن، توانایی دادن به) به نحوی که در پاراگراف اول به کار رفته چیست؟

(۱) امکان‌پذیر کردن (۲) مجروح کردن، مسدوم کردن

(۳) مفید بودن، سودمند بودن (۴) قضاآور کردن

۳ ۷۸ بعد از خواندن این متن می‌توانید چه چیزی را در مورد لئوی بriel متوجه شوید؟

(۱) او مذهبی و متعهد به فعالیت‌های میسیونری (تبليغ دین مسیحیت) بود.

(۲) او ثروتمند بود و زندگی تحملی داشت.

(۳) او سخت‌کوش و دارای پشتکار بود.

(۴) او تنبل و ناصمهم بود.

۲ ۷۹ کدام جمله توضیح می‌دهد [که] چرا سیستم لئوی بriel موفق بود؟

(۱) او شروع به جستجوی راههایی کرد تا به یادگیری ادامه دهد.

(۲) هر حرف الفبا شامل شش نقطه بود که به شکل متفاوتی مرتب شده بودند.

(۳) این باعث می‌شد که خواندن برای فرد نایینا بسیار سریع‌تر و آسان‌تر شود.

(۴) آن کشفی شگفت‌انگیز بود.

۴ ۸۰ کلمه‌ی "tool" (ابزار، وسیله) در پاراگراف سوم به "awl" اشاره دارد.

(۱) سیستم بriel (۲) رمز ارتش

(۳) سوراخ‌گن فلزی (۴) سیستم خواندن

ریاضیات

۲ ۸۱

$$x_0 = \frac{9+3}{2} = 6 \Rightarrow \text{وسط ۲ نقطه} = \text{مرکز دایره}$$

شعاع دایره: فاصله‌ی مرکز با یکی از نقاط، مثلاً (۹, ۱)

$$r = \sqrt{(9-6)^2 + (12-8)^2} = 5 \Rightarrow \text{حال فاصله‌ی نقطه} (11, 3) \text{ را تا مرکز حساب می‌کنیم.}$$

$$d = \sqrt{(11-6)^2 + (3-8)^2} = \sqrt{5^2 + 5^2} = 5\sqrt{2} \Rightarrow \text{چون فاصله از شعاع بیش‌تر است، پس آن نقطه بیرون دایره می‌افتد.}$$

۴ ۸۲

$$d = \frac{|-1-2\sqrt{2} \times 0 - m|}{\sqrt{1^2 + (2\sqrt{2})^2}} = \frac{4}{\sqrt{17}} \Rightarrow \frac{|-1-m|}{\sqrt{9}} = \frac{4}{3} \Rightarrow |-1-m| = 4$$

$$\Rightarrow -1-m = 4 \Rightarrow m = -5$$

$$(2) -1-m = -4 \Rightarrow m = 3$$

$$y = a(x-2)(x-3)$$

۳ ۸۳

نقطه‌ی (-6, 0) در سهمی صدق می‌کند:

$$-6 = a(0-2)(0-3) \Rightarrow -6 = 6a \Rightarrow a = -1$$

$$y = -(x-2)(x-3)$$

منظور از بیش‌ترین مقدار سهمی، عرض رأس سهمی است.

طول رأس، وسط ۲ ریشه است:

$$\frac{2+3}{2} = \frac{5}{2} \Rightarrow \text{در نتیجه عرض رأس، مقدار } y \text{ به ازای } \frac{5}{2} \text{ می‌باشد.}$$

$$y = -\left(\frac{5}{2}-2\right)\left(\frac{5}{2}-3\right) = -\frac{1}{2} \times \left(-\frac{1}{2}\right) = \frac{1}{4}$$

۹۴ ابتدا معادله لگاریتمی داده شده را با استفاده از خواص

لگاریتمی ساده می کنیم:

$$\begin{aligned} \log_x(3x-1) + \log_x(x+1) &= 2 \Rightarrow \log_x((3x-1)(x+1)) = 2 \\ \log_x(3x^2 + 3x - x - 1) &= 2 \\ \text{تعريف لگاریتم} \rightarrow 3x^2 + 2x - 1 &= x^2 \Rightarrow 2x^2 + 2x - 1 = 0 \\ \Rightarrow 2x^2 + 2x = 1 &\xrightarrow{\div 2} x^2 + x = \frac{1}{2} \quad (1) \\ \log_2(x^2 + x + \frac{1}{4}) &\stackrel{(1)}{=} \log_2(\frac{1}{4} + \frac{1}{2}) \\ = \log_2 \frac{1}{2} &= \log_2 4 = \log_2 2^2 = 2 \times 1 = 2 \end{aligned}$$

۹۵

$$\begin{aligned} y &= 2 - \log_{\frac{1}{2}} \frac{1}{x-3} = 2 - \log_{\frac{1}{2}} (x-3)^{-1} = 2 - \log_{\frac{1}{2}} (x-3) \\ \Rightarrow y &= -\log_{\frac{1}{2}} (x-3) + 2 \end{aligned}$$

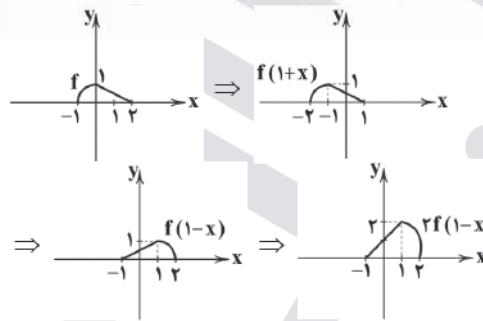
نمودار $y = \log_{\frac{1}{2}}(x-3)$ را در انتقال دهیم. سپس با تبدیل x به $-x$ به $y = -\log_{\frac{1}{2}}(x-3)$ برویم. برای این کار کافی است نمودار f را در انتقال دهیم. سپس با تبدیل x به $-x$ به $y = f(-x)$ برویم. بالاخره نمودار $y = 2f(-x)$ را در انتقال دهیم. برای این کار کافی است عرض نقاط نمودار $y = f(-x)$ را دو برابر کنیم که نوعی انبساط در جهت محور y است:

۹۶ برای به دست آوردن f^{-1} ، باید در زوج مرتب هایتابع f جای مولفه های اول و دوم را عوض کنیم. پس اگر نقطه ای هم در f^{-1} باشد، اگر

یکی گزینه ها را چک می کنیم. هر گزینه ای که با تعویض مولفه های اول و دوم، در f صدق کند، جواب مساله است. فقط گزینه (3) درست است، زیرا:

$$f(1) = 2(1)^3 + 3(1) - 3 = 2 \Rightarrow (1, 2) \in f \Rightarrow (2, 1) \in f^{-1}$$

۹۷ با استفاده از نمودار تابع f ابتدا نمودار تابع $f(1+x)$ را رسم می کنیم. برای این کار کافی است نمودار f را در انتقال دهیم. سپس با تبدیل x به $-x$ به $y = f(1-x)$ برویم. بالاخره نمودار $y = 2f(1-x)$ را در انتقال دهیم. برای این کار کافی است عرض نقاط نمودار $y = f(1-x)$ را دو برابر کنیم که نوعی انبساط در جهت محور y است:

۹۸

$$\frac{\sin(225^\circ) - 2\cos(240^\circ) - 1}{2\tan(-57^\circ) - \cot(42^\circ)}$$

$$= \frac{\sin(180^\circ + 45^\circ) - 2\cos(180^\circ + 60^\circ) - 1}{-2\tan(36^\circ + 21^\circ) - \cot(36^\circ + 6^\circ)}$$

$$= \frac{-\sin 45^\circ + 2\cos 60^\circ - 1}{-2\tan(21^\circ) - \cot 6^\circ} = \frac{-\frac{\sqrt{2}}{2} + 2\left(\frac{1}{2}\right) - 1}{-2\tan(18^\circ + 3^\circ) - \frac{\sqrt{3}}{3}}$$

$$= \frac{\frac{\sqrt{2}}{2}}{-2\tan 3^\circ} = \frac{\frac{\sqrt{2}}{2}}{-\frac{2\sqrt{3}}{3}} = \frac{\frac{\sqrt{2}}{2}}{-\frac{2\sqrt{3}}{3}} = \frac{\sqrt{2} \times \sqrt{3}}{2\sqrt{3}} = \frac{\sqrt{6}}{6}$$

۹۹ در نقاطی که محور X قطع می شود، $y = 0$ می باشد:

$$\Rightarrow -3\cos(2x + \frac{\pi}{3}) = 0 \Rightarrow \cos(2x + \frac{\pi}{3}) = 0$$

$$\Rightarrow 2x + \frac{\pi}{3} = k\pi + \frac{\pi}{2} \Rightarrow 2x = k\pi + \frac{\pi}{6} \Rightarrow x = \frac{k\pi}{2} + \frac{\pi}{12}$$

k	۰	۱	۲	۳	۴	-۱
x	$\frac{\pi}{12}$	$\frac{\pi}{2} + \frac{\pi}{12}$	$\pi + \frac{\pi}{12}$	$\frac{3\pi}{2} + \frac{\pi}{12}$	$2\pi + \frac{\pi}{12}$	$-\frac{\pi}{2} + \frac{\pi}{12}$

۱۰ مشاهده شد که به ازای $k = 0, k = 1, k = 2, k = 3$ و $k = -1$ ، جواب های قابل قبول در بازه به دست می آید، پس 4 جواب دارد.

۱۱ باید مقدار تابع $y = (\frac{x}{5})^{\frac{1}{2}}$ را برابر $\sqrt[4]{6/25}$ شود.

$$\sqrt[4]{6/25} = \sqrt[4]{\frac{625}{100}} = \sqrt[4]{\frac{5^4}{10^2}} = \frac{5}{10} = \frac{1}{2} = \frac{1}{2 \times 5^2}$$

می دانیم:

$$=\frac{5}{2} = \left(\frac{5}{2}\right)^{\frac{1}{2}} = \left(\frac{25}{4}\right)^{\frac{1}{4}} \Rightarrow \left(\frac{25}{4}\right)^x = \left(\frac{5}{2}\right)^{\frac{1}{2}} \Rightarrow x = -\frac{1}{2}$$

$$\lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{[3x]|x^2 + 2x - 8|}{4 - x^2} = \lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{6 \times |(x+4)(x-2)|}{(2-x)(2+x)}$$

در همسایگی راست عدد 2 ، درون قدرمطلق مثبت است، در نتیجه خودش بیرون می آید.

$$= \frac{6(2+4)(-1)}{2+2} = -9$$

$$\lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{[3x]|x^2 + 2x - 8|}{4 - x^2} = \lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{6|(x+4)(x-2)|}{(2-x)(2+x)}$$

در همسایگی چپ عدد 2 ، درون قدرمطلق منفی است، در نتیجه عبارت درون قدرمطلق، فرینه اش خارج می شود.

$$= \frac{(-5)(2+4)(-1)}{2+2} = 7/5$$

۱۲ جواب تست

۳ ۱۰۲ کانال‌های دریچه‌دار سدیمی فقط در مرحله‌ی بالارو پتانسیل

عمل فعال هستند و در بقیه‌ی مراحل پتانسیل عمل و هم‌چنین پتانسیل آرامش بسته هستند. پمپ سدیم - پتانسیم همواره فعال است و سه یون سدیم را به خارج و دو یون پتانسیم را به داخل می‌آورد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) علاوه بر مرحله‌ی پایین رو پتانسیل عمل (هنگام باز بودن کانال‌های دریچه‌دار پتانسیمی)، در پتانسیل آرامش هم کانال دریچه‌دار سدیمی بسته است، که در این حالت هم، کانال‌های دریچه‌دار پتانسیمی نیز بسته است.

(۲) یون‌های سدیم همواره می‌توانند از طریق کانال‌های همیشه‌باز وارد یاخته شوند.

(۴) ممکن است یاخته در اوایل مرحله‌ی پایین رو پتانسیل عمل باشد؛ که پتانسیل غشای یاخته مثبت و کانال‌های دریچه‌دار سدیمی بسته است.

۱ ۱۰۳ یاخته‌های مخروطی در لکه‌ی زرد بیشتر از یاخته‌های استوانه‌ای هستند، نه این‌که یاخته‌های استوانه‌ای در لکه‌ی زرد نباشند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) طبق شکل زیر یاخته‌های استوانه‌ای، بخش حاوی ماده‌ی حساس به نور طوبیل‌تری دارند.

محل قرارگیری ماده‌ی حساس به نور

(۳) گیرنده‌های استوانه‌ای در نور کم و گیرنده‌های مخروطی در نور زیاد تحریک می‌شوند. در نتیجه، گیرنده‌های استوانه‌ای حساسیت بیشتری نسبت به نور دارند. گیرنده‌های مخروطی دقیقاً بیشتری دارند و امکان تشخیص جزئیات و رنگ‌ها را فراهم می‌کنند.

(۴) واکنش‌های واپسی به نور منجر به تجزیه‌ی ماده‌ی حساس به نور می‌شوند. ویتامین A برای تولید ماده‌ی حساس به نور لازم است.

۲ ۱۰۴ خط جانبی بدن ماهی‌ها ساختارهایی در دو سوی بدن آن‌ها است که شامل کانالی در زیر پوست است. این کانال با سوراخ‌های متعددی به بیرون راه دارد. در این جانوران طناب عصبی پشتی درون سوراخ مهره‌ها قرار دارد و رشته‌های عصبی یا اعصاب از آن خارج می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) جیرگیرک در پاهای جلویی خود محفظه‌ی هوا دارد. این جانور یک حشره است؛ در حالی‌که ساختمان نزدیک مانند در دستگاه عصبی مرکزی پلاتاریسا دیده می‌شود.

(۳) در مگس گیرنده‌های شیمیایی که مزه‌ها را تشخیص می‌دهند در موهای حسی روی پaha قرار دارند. مگس یک حشره است و حشرات طناب عصبی پشتی ندارند (طناب عصبی شکمی و معز، دستگاه عصبی حشرات را تشکیل می‌دهد).

(۴) مارها در سوراخ‌های جلو و پایین چشم خود گیرنده‌های دریافت‌کننده‌ی امواج فروسرخ دارند. بیشتر بودن اندازه‌ی مغز نسبت به وزن بدن، ویژگی مغز پرندگان و پستانداران است؛ در حالی‌که مار یک خزنده است.

(نقطه‌ی توپر مقدار تابع را نشان می‌دهد، نه حد آن)
 $\lim_{x \rightarrow 2} f(x) = 3$

$f(2) = 4$ ، یعنی عرض نقطه‌ی توپر

$$\lim_{x \rightarrow (-3)^-} f(x) = 1$$

$$\Rightarrow 3 + 1 + 4 = 8 \text{ حاصل نهایی}$$

۱ ۹۷

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow (-3)^-} f(x) &= [-2(-3)^-] = [6^+] = 6 \\ \lim_{x \rightarrow (-3)^+} f(x) &= -2(-3) - 1 = 6 - 1 = 5 \end{aligned} \quad \left. \begin{array}{l} \text{حد ندارد، در نتیجه در } -3 = X \text{ ناپیوسته است.} \\ \lim_{x \rightarrow 4^-} f(x) = -2(4) - 1 = -9 \end{array} \right\}$$

۲ ۹۸

$$\lim_{x \rightarrow 4^+} f(x) = -\frac{(4)^3}{2} - \frac{4}{4} = -8 - 1 = -9$$

وجود ندارد : $f(4)$

چون $f(4)$ وجود ندارد، پس در $= 4$ هم ناپیوسته است.

۳ ۹۹ می‌دانیم اولی سفید است. پس آن را کنار می‌گذاریم. در نتیجه 4 مهره‌ی سفید و 6 مهره‌ی آبی باقی‌مانده است.

$$\frac{6}{10} = \frac{3}{5} \text{ احتمال آبی بودن}$$

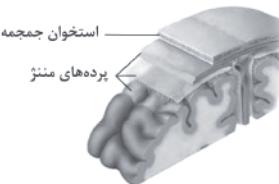
۴ ۱۰۰ اگر تک‌تک داده‌ها را 3 برابر کنیم و سپس 10 واحد کم کنیم:

$$\sigma_2 = 3\bar{x}_1, \bar{x}_2 = 3\bar{x}_1 - 10$$

$$\begin{aligned} \frac{\sigma_2}{(\bar{C}V)_2} &= \frac{\sigma_1}{\bar{x}_2} = \frac{3}{\frac{3\bar{x}_1 - 10}{\bar{x}_1}} = \frac{9}{7} \Rightarrow \sqrt{\frac{3\bar{x}_1 - 10}{\bar{x}_1}} = \frac{9}{7} \\ \Rightarrow 9\bar{x}_1 - 30 &= 7\bar{x}_1 \Rightarrow 2\bar{x}_1 = 30 \Rightarrow \bar{x}_1 = 15 \\ \Rightarrow \bar{x}_2 &= 3\bar{x}_1 - 10 = 3 \times 15 - 10 = 35 \end{aligned}$$

زیست‌شناسی

۴ ۱۰۱ فقط مورد «الف» صحیح است. سامانه‌ی لیمبیک در احساساتی مانند ترس، خشم، لذت و نیز حافظه نقش ایفا می‌کند. این سامانه از مجموعه‌ای از ساختارها تشکیل شده است که با قشر مخ ارتباط دارد. مخ بزرگ‌ترین قسمت مغز است.

استخوان جمجمه

برده‌های منز

(ب) مخ و مخچه از دو نیم‌کره تشکیل شده‌اند که هر دو در تمام سطوح خود فقط با پرده‌ی داخلی پوشیده شده است.

(ج) بصل النخاع و هیپوپاتالاموس، هر دو ضربان قلب و فشار خون را کنترل می‌کنند که فقط بصل النخاع مرکز انعکاس‌هایی مانند عطسه، سرفه، بلع و مرکز اصلی تنظیم تنفس است.

(د) هیپوکامپ و قشر مخ در یادگیری نقش دارند که هیپوکامپ چین‌خورده نیست.

۴) هر دو نوع تار ماهیچه‌ای می‌توانند مقداری اکسیژن به کمک میوگلوبین ذخیره کنند. در صورت طولانی شدن انقباض ماهیچه‌ها، هر دو نوع تار تندد و کنند می‌توانند اسید لاتکتیک تولید کنند.

۱۰۷ ۱ همه‌ی موارد عبارت مورد نظر را به نادرستی تکمیل می‌کنند. انواعی از هورمون‌ها از جمله هورمون‌های آندوسترون، پاراتیروئیدی و ضدادراری با اثر بر کلیه‌ها باعث بازجذب مواد می‌شوند.
بررسی موارد:

(الف) هورمون آندوسترون از بخش قشری غدد فوق‌کلیوی ترشح می‌شود. غده‌ی فوق‌کلیه در سطحی پایین‌تر از تیموس قرار گرفته است.

(ب) هورمون محرك فوق‌کلیه با اثر بر بخش قشری غوق‌کلیه باعث افزایش ترشح هورمون آندوسترون می‌شود. هورمون آندوسترون باعث افزایش بازجذب سدیم و به دنبال آن افزایش بازجذب آب و در نتیجه افزایش فشار خون می‌شود.

(ج) ترشح هورمون پاراتیروئیدی تحت تأثیر استرس قرار نمی‌گیرد.

(د) هورمون‌های آزادشده از هیپوفیز پسین که از جمله‌ی آن‌ها هورمون ضدادراری است (مؤثر بر کلیه‌ها؛ به موجیره‌های فاقد منفذ آزاد می‌شوند (سد خونی - مغزی).

۱۰۸ ۴ غده‌ی فوق‌کلیه برای پاسخ کوتاه‌مدت به شرایط تنفس هورمون اپی‌نفرین و نوراپی‌نفرین ترشح می‌کند و برای پاسخ دیربا به شرایط تنفس هورمون کورتیزول ترشح می‌کند. هورمون کورتیزول با تضعیف فعالیت دستگاه ایمنی موجب افزایش احتمال بروز سرطان می‌شود. هورمون کورتیزول نقشی در افزایش نفوذپذیری غشای یاخته‌ها نسبت به گلوكوز به یاخته‌ها ندارد.

نکته: هورمون کورتیزول باعث افزایش غلظت گلوكز خون می‌شود، اما میزان نفوذپذیری غشای یاخته‌ها نسبت به گلوكز را افزایش نمی‌دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در هنگام بروز پاسخ کوتاه‌مدت، هورمون‌های اپی‌نفرین و نوراپی‌نفرین ترشح می‌شوند. در هنگام آزاد شدن هورمون از بخش مرکزی غوق‌کلیه طی بروز رانی، سطح غشای یاخته‌های عصبی به طور موقت افزایش می‌یابد. هورمون‌های اپی‌نفرین و نوراپی‌نفرین، باعث افزایش تعداد تنفس می‌شود.

هم‌زمان با افزایش تعداد تنفس، فعالیت عضله‌ی دیافراگم افزایش می‌یابد.

(۲) با ترشح هورمون‌های اپی‌نفرین و نوراپی‌نفرین میزان خون رسانی به ماهیچه‌های اسکلتی (از جمله عضله‌ی دوسر بازو) افزایش می‌یابد. با اثر این هورمون‌ها قطر نایزک‌ها نیز افزایش می‌یابد.

(۳) هورمون کورتیزول نقشی در تنظیم میزان دفع سدیم از طریق ادرار ندارد، اما موجب کاهش فعالیت یاخته‌های دستگاه ایمنی می‌شود.

۱۰۹ ۲ پروتئین‌های مکمل و پروفورین هر دو سبب ایجاد روزنه و منفذ در غشای یاخته می‌شوند. پروفورین در غشای یاخته‌های سرطانی و آلوده به ویروس منفذ ایجاد می‌کند. این یاخته‌ها در واقع یاخته‌های خودی هستند که دچار اختلال شده‌اند. به قولی به این‌می‌کن یاخته‌ی خودی یاغن؛ اما پروتئین‌های مکمل بر روی غشای میکروب‌ها اثرگذار هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) یکی از نشانه‌های بیماری‌های میکروبی، تب است. فعالیت میکروب‌ها در دمهای بالا کاهش می‌یابد. شرایط اسیدی بودن سطح پوست برای اغلب میکروب‌ها مناسب نیست.

(۳) شناسایی عامل مهاجم به وسیله‌ی ویژگی‌های عمومی در خط دوم دفاعی بدن صورت می‌گیرد. به لطف ویژگی‌هایی که در دفاع غیراختصاصی فعالیت می‌کنند یاخته‌های کشندی طبیعی می‌گویند.

(۴) اینترفرون نوع II از یاخته‌های کشندی طبیعی و لنسفوسیت‌های T ترشح می‌شود و درشت خوارها را فعال می‌کند. این نوع اینترفرون نقش مهمی در مبارزه علیه یاخته‌های سرطانی دارد. دقت داشته باشید که پروتئین‌های مکمل در فعل سازی درشت خوارها نقشی ندارند.

جانور	ساختمار عصبی	دستگاه عصبی مرکزی	دستگاه عصبی محیطی	توضیحات
هیدر	شبکه‌ی عصبی	قادر تقسیم‌بندی مرکزی و محیطی	نورون‌ها در دیواره‌ی بدن هیدر پراکنده است.	۱ همه‌ی موارد عبارت مورد نظر را به نادرستی تکمیل می‌کنند.
پلاتاریا	ساختمان نرdban مانند	مغز شامل چند گره عصبی + دو طناب عصبی	رشته‌های وصل می‌شوند و ساختار نرdban مانند ایجاد می‌کند.	۱۰۷ انواعی از هورمون‌ها از جمله هورمون‌های آندوسترون، پاراتیروئیدی و ضدادراری با اثر بر کلیه‌ها باعث بازجذب مواد می‌شوند.
حشرات	طناب عصبی شکمی	مغز شامل چند گره عصبی + طناب عصبی خارج شده‌اند.	رشته‌های عصبی که از مغز و طناب عصبی خارج شده‌اند. بند را تنظیم می‌کند.	۱۰۸ غده‌ی فوق‌کلیه در سطحی پایین‌تر از تیموس قرار گرفته است.
مهره‌داران	طناب عصبی پشتی	مغز + طناب عصبی	رشته‌های عصبی متصل به مغز و طناب عصبی بدن	۱۰۸ این دستگاه (نوعی استخوان پهن) از مغز و استخوان ستون مهره (نوعی استخوان نامنظم) از نخاع محافظت می‌کند. مفصل ثابت تنها در بین استخوان‌های جمجمه دیده می‌شود. در میان استخوان‌های ستون مهره، مفصل متحرک از نوع مفصل لغزنه وجود دارد (به کلمات «هر» و «قطعاً» در صورت سؤال رقت کنید).

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در دوران جنینی، استخوان‌ها از بافت‌های نرمی تشکیل و به تدریج با

افزوده شدن نمک‌های کلسیم سخت می‌شوند.

(۲) استخوان‌های بدن به طور پیوسته دچار شکستگی‌های میکروسکوپی می‌شوند که نتیجه‌ی حرکات معمول بدن‌اند.

(۳) هر استخوان از دو نوع بافت استخوانی فشرده و اسفنجی تشکیل شده است. میزان و محل قرارگیری هر نوع بافت استخوانی در استخوان‌های مختلف متفاوت است.

۱۱۰۶ ۱ تارهای کنده کنند در اطراف خود موجیرگ‌های خونی بیشتری نسبت به تارهای تند کنند. این تارهای ماهیچه‌ای برای بلند کردن وزنه تخصص نیافته‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) هر دو نوع تار ماهیچه‌ای می‌تواند ابریزی خود را با تنفس بی‌هوایی به دست آورند. در بین این تارها فقط تارهای کنده برای دوی ماراثن ویژه شده‌اند.

(۳) تارهای تند در افراد کم تحرک بیشتر دیده می‌شوند. همه‌ی تارهای ماهیچه‌ای اسکلتی می‌توانند برای تولید ابریزی از اسیدهای چرب استفاده کنند.

- بررسی سایر گزینه‌ها:**
- (۱) هورمون LH عامل اصلی تخمگذاری است. این هورمون ممکن است به دنبال افزایش هورمون استروژن و اثر خودتنظیمی مثبت آن در خون افزایش یابد.
  - (۲) تنها هورمونی که فولیکول را تحریک می‌کند تا بزرگ و بالغ شود، هورمون FSH است. این هورمون هم در زمان ریزش آندومتر رحم و هم در زمان تخمگذاری افزایش پیدا می‌کند.
  - (۳) هورمون‌های استروژن و پروژسترون رحم را برای بارداری احتمالی آماده می‌کنند. وقت کنید علاوه بر فولیکول، جسم زرد و بخش قشری فوق‌کلیه هم می‌تواند هورمون جنسی ترشح کنند.

۱۱۴ **نهایاً مورد «ج» عبارت مورد نظر را به نادرستی تکمیل می‌کند.**

بررسی موارد:

- (الف) گیاه توت‌فرنگی ساقه‌ی رونده دارد که به کمک آن، گیاهان جدیدی در محل گرهها ایجاد می‌کنند. گیاه پیاز دارای ساقه‌ی زیرزمینی کوتاه و تکمه‌مانندی است.
- (ب) از فن کشت بافت برای تولید گیاهان با ویژگی‌های مطلوب و تولید انبوه آن‌ها در آزمایشگاه استفاده می‌شود.
- (ج) غده‌ی تشکیل شده در گیاه سبیزمنی دارای جوانه است، ولی زنبق غده ندارد بلکه دارای زمین‌ساقه با جوانه‌های جانبی و انتهایی همانند ساقه‌ی هوایی است.
- (د) نرگس و لاله هر دو دارای ساقه‌ی زیرزمینی کوتاه و تکمه‌مانندی هستند که بخشی از پیاز را در آن‌ها تشکیل می‌دهند.

۱۱۵ **۳ اگر لفاج انجام نشود، دانه‌ای نیز تشکیل نخواهد شد. پرتقال‌های بدون دانه به این روش ایجاد می‌شوند. حال اگر لفاج انجام شود، اما رویان قبل از تکمیل مراحل رشد و نمو از بین برود، دانه‌های نارسی تشکیل می‌شوند که ریزنده و پوسته‌ای نازک دارند. به چنین میوه‌هایی نیز، میوه‌ی بدون دانه می‌گویند. موزهای بدون دانه از این نوع‌اند. این میوه‌ها می‌توانند کاذب و یا حقیقی باشند. میوه‌ای که از رشد تخدمان ایجاد شده باشد، میوه‌ی حقیقی نامیده می‌شود؛ اگر در تشکیل میوه، قسمت‌های دیگر گل نقش داشته باشند، میوه کاذب است.**

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) اگر لفاج انجام نشود، دانه‌ای نیز تشکیل نخواهد شد. پرتقال‌های بدون دانه به این روش ایجاد می‌شوند. برای تشکیل چنین میوه‌هایی وجود محرك‌های رشد الرامی است. اما برای تولید میوه‌های بدون دانه‌ای که دانه‌های نارس درازند؛ به محرك‌های رشد نیازی نیست.
- (۲) اگر لفاج انجام شود، اما رویان قبل از تکمیل مراحل رشد و نمو از بین برود، دانه‌های نارسی تشکیل می‌شوند که ریزنده و پوسته‌ای نازک دارند. به چنین میوه‌هایی میوه‌ی بدون دانه می‌گویند. برخی از میوه‌های بدون دانه نیز پیش از لفاج و تشکیل دانه، به وجود می‌آیند.
- (۴) در میوه‌هایی همچون پرتقال، لفاحی صورت نمی‌گیرد و دانه‌ای تشکیل نمی‌شود.
- (۵) در کرم‌های زنبور ملکه و مار ماده با کمک پکرزایی باخته‌ی تخم ایجاد می‌کند. هم‌چنان زنبوران ایجاد گامت نیازمند تقسیم میوز است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) در مورد کرم‌های حلقوی، مثل کرم خاکی، لفاج دوطرفی انجام می‌شود؛ یعنی وقتی دو کرم خاکی در کنار هم قرار می‌گیرند، اسپرم‌های هر کدام تخم‌های دیگری را بارور می‌سازند. این جانوران خودلقاخی ندارند و به تنها‌ی نمی‌توانند زیگوت تولید کنند.
- (۳) در جانوران دارای لفاج داخلی که تخم‌گذار هستند وجود پوسته‌ی ضخیم در اطراف تخم از جین محافظت می‌کند. این جانوران در خشکی تخم‌گذاری می‌کنند.
- (۴) برای هم‌زمان شدن ورود گامت‌ها به آب (نه تولید گامت) عوامل متعددی دخالت دارد از جمله دمای محیط، طول روز، آزاد کردن مواد شیمیایی توسط نر یا ماده یا بروز بعضی رفتارها مثل رقص عروسی در ماهی‌ها.

۱۱۶ **۲ ماده‌ی مخاطی که چسبناک است، میکروب‌ها را به دام می‌اندازد و از پیش‌روی آن‌ها جلوگیری می‌کند، بنابراین هر بخشی از نخستین خط دفاعی بدن که توانایی به دام انداختن میکروب‌ها را دارد، قطعاً دارای ماده‌ی مخاطی است.**

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) عرق و اشک با داشتن آنزیم لیزوزیم و نمک در حفاظت از بدن نقش دارند. اشک در حفاظت از چشم نقش داشته و در سطح چشم که اسیدی نیست دیده می‌شود.

(۳) آنزیم از بین برنده‌ی باکتری در خط دفاعی اول، لیزوزیم است. لیزوزیم علاوه بر مخاط (ماده‌ی چسبناک) در عرق، اشک و بzac نیز دیده می‌شود.

- (۴) یاخته‌های مرده‌ی چسبیده به میکروب در لایه‌ی پوششی و بیرونی پوست دیده می‌شوند. یاخته‌های مرده به تدریج می‌ریزند و به این ترتیب، میکروب‌هایی را که به آن‌ها چسبیده‌اند، از بدن دور می‌کنند. رشته‌های کشسان و کلاژن در بافت پیوندی وجود دارند.

۱۱۷ **۳ تترادها در متافاز ۱ در استوای یاخته قرار می‌گیرند و کروماتیدهای خواهri نیز در مرحله‌ی آنفاز ۲ از یکدیگر جدا می‌شوند. در بین این مراحل، مولکول‌های دنای خطی یاخته هماندسازی نمی‌کنند و تعداد آن‌ها افزایش نمی‌باشد.**

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) هستک‌ها در مرحله‌ی پروفاز ۲ و تلوفاز ۱، درون یاخته‌ها دیده می‌شوند.
- (۲) در مرحله‌ی پروفاز ۲ آنزیم‌های تجزیه‌کننده‌ی غشای هسته فعال هستند.
- (۴) معمولاً در پایان میوز ۱ تقسیم میان یاخته انجام می‌شود. برای انجام تقسیم میان یاخته کمرنده‌ی اتفاقی از رشته‌های پروتئینی اکتین و میوزین در میانه‌ی یاخته ایجاد می‌شود.

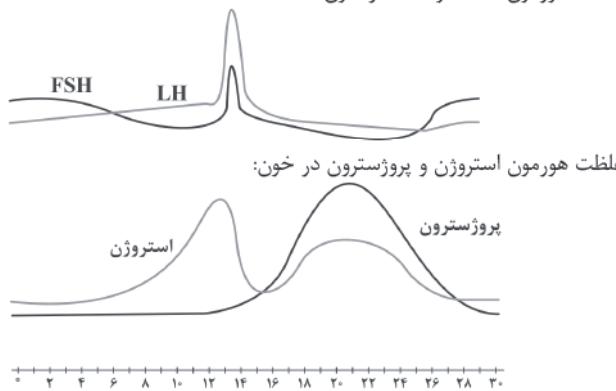
۱۱۸ **۳ بخش (۱) مربوط به غده‌ی وزیکول سمینال، بخش (۲) مربوط به غده‌ی پیازی میزراهی، بخش (۳) مربوط به غده‌ی پروستات و بخش (۴) مربوط به مثانه است. یک جفت غده به نام پیازی میزراهی به میزراه متصل می‌شوند. این غده‌ها که به اندازه‌ی نخودفرنگی‌اند، ترشحات قلبی و روان‌کننده‌ای را به مجرأ اضافه می‌کنند. غده‌ی پروستات با ترشح مایعی شیری‌رنگ و قلایی به خشی کردن مواد اسیدی موجود در مسیر عبور اسپرم به سمت گامت ماده، کمک می‌کند.**

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) مجرای اسپرم بر از درون غده‌ی پروستات عبور می‌کند، نه غدد وزیکول سمینال و پیازی میزراهی.
- (۲) در بدن یک مرد بالغ تنها یک عدد غده‌ی پروستات وجود دارد.
- (۴) غده‌ی پروستات (نه مثانه) حالت اسفنجی دارد.

۱۱۹ **۴ هورمون LH فقط در نیمه‌ی نخست چرخه‌ی تخدمان افزایش پیدا می‌کند.**

غلظت هورمون LH و FSH در خون:

۱۲۰ **۴** لپه‌هایی که از خاک بیرون می‌آیند می‌توانند از انرژی نور خورشید استفاده کنند و برای مدت کوتاهی فتوسنتز انجام دهند. لپه‌هایی که از خاک بیرون می‌آیند معمولاً متعلق به گیاهان دولپه‌ای هستند. البته در برخی گیاهان تکلپه‌ای نظیر پیاز نیز لپه از خاک خارج می‌شود. در دانه‌های گیاهان با ترشح هورمون جیبرولین از یاخته‌های رویان، آنزیم‌های گوارشی دانه آزاد می‌شوند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در این گیاهان رویش روزمنی دیده می‌شود.

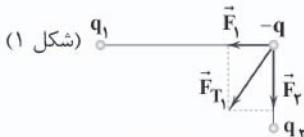
(۲) در گیاهانی نظیر لوپیا، ریشه و ساقه‌ی رویانی از یک محل از دانه خارج می‌شوند.

(۳) در گیاهان دولپه‌ای مثل لوپیا (که رویش روزمنی دارد) مشخص‌ترین بخش رویان، لیه‌ها هستند. در دانه‌ی این گیاهان آندوسپرم وجود ندارد.

فیزیک

$$q_1 = q_2 = q$$

۱ ۱۲۱

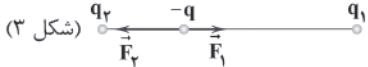
$$\Rightarrow F_{T_1} = \sqrt{F_1^2 + F_2^2}$$

دو نیرو بر هم عمود هستند.

$$\Rightarrow F_{T_1} = F_1 + F_2$$

دو نیرو هم‌راستا و هم‌جهت هستند.

$$\Rightarrow F_{T_2} = |F_1 - F_2|$$

دو نیرو هم‌راستا ولی در خلاف جهت هم هستند.

$$\Rightarrow F_{T_2} > F_{T_1} > F_{T_1}$$

۱۲۲ در جدول تریبوالکتریک از بالا به پایین الکترون‌خواهی در مواد افزایش می‌باید، یعنی الکترون‌خواهی جسم B از جسم A بیشتر است. بنابراین در اثر مالش این دو جسم به یکدیگر، الکترون از جسم A جدا شده و به جسم B منتقل می‌شود.

۱۲۳

توجه: چون بار الکتریکی منفی است، نیروی الکتریکی وارد بر آن در خلاف جهت حرکت آن می‌باشد.

از قضیه‌ی کار و انرژی جنبشی استفاده می‌کنیم:

$$\left. \begin{aligned} W_E &= \Delta K = \frac{1}{2} m(v^2 - v_0^2) \\ W_E &= F_E d \cos \theta = |q| |Ed \cos \theta| \\ |q| &= e \end{aligned} \right\}$$

$$\Rightarrow |q| |Ed \cos \theta| = \frac{1}{2} m(v^2 - v_0^2)$$

$$\Rightarrow 1/6 \times 10^{-19} \times 125 \times 91 \times 10^{-3} \times \cos 180^\circ$$

$$= \frac{1}{2} \times 9/1 \times 10^{-31} \times (0 - v_0^2)$$

$$\Rightarrow v_0 = 20 \times 10^5 \frac{m}{s} = 2 \times 10^6 \frac{m}{s}$$

۱۱۷ **۴** در حین بسته شدن برگ‌های گیاه حساس، فشار تورزسانس در یاخته‌های قاعده‌ی برگ تغییر می‌کند. برای تغییر فشار تورزسانس در این یاخته‌ها باید غلظت یون‌ها در آن‌ها تغییر کند. پس نفوذپذیری غشای این یاخته‌ها نسبت به برخی یون‌ها افزایش می‌باید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) باز و بسته شدن برگ گیاه گوشتخوار مستقل از میزان نور محیط اطراف گیاه است.

(۲) در هنگام بسته شدن برگ‌های گیاه حساس، فشار تورزسانس در همه‌ی یاخته‌های قاعده‌ی برگ تغییر می‌کند. در حقیقت فشار تورزسانس در مقابله‌ی افزایش می‌باید. پس فشار تورزسانس در برخی یاخته‌های قاعده‌ی برگ افزایش می‌باید. از طرفی هنگام باز شدن برگ‌های این گیاه، این فرایند به طور معکوس انجام می‌شود. پس فشار تورزسانس برخی یاخته‌ها کاهش و برخی افزایش می‌باید.

(۳) بسته شدن برگ‌های گیاه گوشتخوار مستقل از رشد آن است.

۱۱۸ در مرحله‌ی اینترفال، سانتریول‌ها مضاعف می‌شوند و در مرحله‌ی آنافال، رشته‌های دوک کوتاه می‌شوند. در این بین، در مرحله‌ی پروفاز و پروماتافاز، آنزیم‌های تجزیه‌کننده‌ی غشای هسته فعالیت دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) هم‌زمان با دور شدن جفت سانتریول‌ها از یکدیگر، دوک تقسیم تشکیل می‌شود. کمی پس از تشکیل دوک تقسیم، رشته‌های دوک تقسیم به سانترورما متصل می‌شوند.

(۳) در مرحله‌ی آنافال، کروماتیدهای خواهی از یکدیگر جدا می‌شوند. در مرحله‌ی تلوفار، پوشش هسته تشکیل می‌شود. در انتهای مرحله‌ی تلوفار در تقسیم یاخته‌های گیاهی، ریزکسیسه‌های جسم‌گلزی در میانه‌ی یاخته به یکدیگر متصل می‌شوند و صفحه‌ی یاخته‌ای را ایجاد می‌کنند، ولی در یاخته‌های بدن ما تقسیم سیتوپلاسم بدون تشکیل صفحه‌ی یاخته‌ای انجام می‌شود.

(۴) در مرحله‌ی S در چرخه‌ی یاخته، تعداد کروماتیدها در یاخته افزایش می‌باید و در مرحله‌ی G₂ همانندسازی سانتریول‌ها انجام می‌شود. در مرحله‌ی اینترفال در چرخه‌ی یاخته، کروموزوم‌ها با میکروسکوپ نوری دیده نمی‌شوند؛ بلکه در مرحله‌ی پروفاز به تدریج با میکروسکوپ نوری قابل روئیت می‌شوند.

۱۱۹ هورمون آبسیزیک اسید می‌تواند موجب بسته شدن روزنه‌های گیاهان شود. در هنگام بسته شدن روزنه‌های گیاهی، فشار تورزسانس در یاخته‌های نگهبان روزنه کاهش و در یاخته‌های ریوپوستی اطراف آن‌ها افزایش می‌باید. هورمون آبسیزیک اسید هم‌چنین مانع رشد جوانه‌های گیاهی شده و تولید ATP در یاخته‌های این جوانه‌ها را کاهش می‌دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) هورمون سیتوکینین سرعت پیر شدن اندام‌های هوایی گیاهان را کاهش می‌دهد. ریشه معمولاً یک اندام زیرزمینی در گیاهان محسوب می‌شود.

هورمون سیتوکینین سرعت تقسیم یاخته‌ای را در گیاهان افزایش می‌دهد.

(۳) با اثر هورمون اکسین، انعطاف‌پذیری دیواره‌ی یاخته‌های گیاهی افزایش می‌باید و در نتیجه‌ی آن امکان رشد طولی یاخته‌ها فراهم می‌شود. هورمون اکسین هم‌چنین با مهاجرت به جوانه‌های جانبی می‌تواند تولید اتیلن را در این جوانه‌ها تحریک کند.

(۴) هورمون اتیلن موجب افزایش رسیدگی میوه‌ها می‌شود. این هورمون هم‌چنین در هنگام ریزش برگ‌ها، تولید آنزیم‌های تجزیه‌کننده‌ی دیواره‌ی یاخته را تحریک می‌کنند.

پاسخ دوازدهم تجربی

بنابراین در حالت اول، آمپرسنج ایدهآل $1A$ را نشان می‌دهد.
در حالت دوم مقاومت R_3 دو برابر شده و برابر با 10Ω می‌شود. حالا مراحل طی شده را دوباره تکرار می‌کنیم:

$$R'_{eq} = R_{1,2} + R'_3 = 5 + 10 = 15\Omega$$

$$I' = \frac{\varepsilon}{R'_{eq}} = \frac{6}{15} = 0.4A.$$

$$V'_3 = R'_3 I' = 10 \times 0.4 = 4V$$

$$I'_1 + I'_2 = I' \Rightarrow x + 5x = 0.4 \Rightarrow x = \frac{2}{3}A$$

بنابراین در حالت جدید ولتسنگ ایدهآل عدد $4V$ و آمپرسنج ایدهآل عدد $\frac{2}{3}A$ را نشان می‌دهند و داریم:

$$\begin{cases} \frac{I'_1}{I_1} = \frac{\frac{2}{3}}{1} = \frac{2}{3} \\ \frac{V'_3}{V_3} = \frac{4}{3} = \frac{4}{3} \end{cases}$$

۱- وقتی کلید K باز است، جریان در مدار از رابطه‌ی

$$I = \frac{\varepsilon}{R_1 + R_2 + r}$$

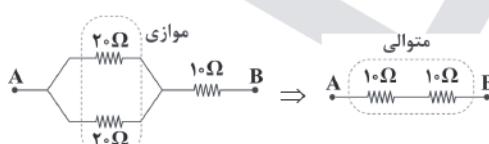
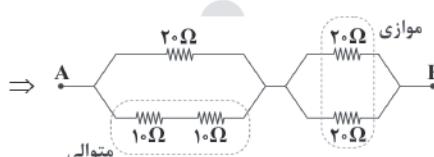
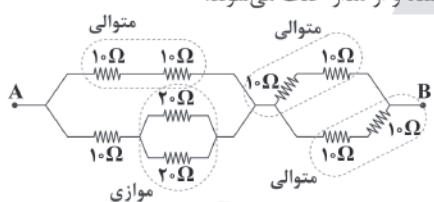
مقاومت R_1 و R_3 با هم موازی شده و در نتیجه مقاومت معادل آنها از مدار مقاومت هر کدام از آنها کمتر می‌شود ($R_1, 3 < R_3$) بنابراین جریان

$$\text{در مدار با توجه به رابطه‌ی } I' = \frac{\varepsilon}{R_{1,3} + R_2 + r} \text{ (مخرج کاهش می‌یابد)}$$

افزایش می‌یابد.

۲- وقتی کلید K باز است ولتسنگ، ولتاژ دو سر باتری را با توجه به رابطه‌ی $V = \varepsilon - Ir$ اندازه می‌گیرد، اما با بسته شدن کلید با توجه به مطالعه شماره‌ی (۱) جریان افزایش یافته و در نتیجه ولتاژ دو سر باتری با توجه به رابطه‌ی $V' = \varepsilon - I'r'$ کاهش می‌یابد، زیرا افت پتانسیل درون باتری، افزایش یافته است.

۳ با توجه به شکل مدار، دو سر مقاومت‌های 2Ω اهمی (سمت چپ مدار) اتصال گوتاه شده و از مدار حذف می‌شوند.

$$\Rightarrow A \xrightarrow{2\Omega} B \Rightarrow R_{eq} = 2\Omega$$

۲ برای این‌که با استفاده از رابطه‌ی $C = \kappa \epsilon \frac{A}{d}$ فاصله بین صفحه‌های خازن را به دست آوریم، ابتدا باید ظرفیت خازن را محاسبه کنیم.

$$U = \frac{1}{2} CV^2 \Rightarrow C = \frac{2U}{V^2} = \frac{2 \times 4 \times 10^{-3}}{(1000)^2} = 8 \times 10^{-9} F$$

$$C = \kappa \epsilon \frac{A}{d} \Rightarrow d = \kappa \epsilon \frac{A}{C} = \frac{4 \times 8 / 8 \times 10^{-12} \times 0.05}{8 \times 10^{-9}} = 2 \times 10^{-3} m = 2 mm$$

۴ از آنجایی که در صورت سؤال ذکر شده است که دما ثابت است، می‌توان نتیجه گرفت که رسانای موردنظر با توجه به نمودار $V-I$ غیراهمی است. زیرا برای یک رسانای اهمی در دمای ثابت، نمودار $V-I$ باید خط راستی باشد که از مبدأ مختصات می‌گذرد. هم‌چنین شبی خط واصل از مبدأ به نقطه‌ی موردنظر برابر با مقاومت $\frac{V}{I}$ رسانا در آن نقطه می‌باشد، در نتیجه چون شبی خط واصل به نقطه‌ی B از شبی خط واصل به نقطه‌ی A بیشتر است بنابراین $R_B > R_A$ است.

۵ با توجه به صورت مسئله، جریان الکتریکی در نقاط مختلف سیم با هم برابر است. بنابراین:

$$R_{AC} = \frac{V_{AC}}{I_{AC}} = \frac{10}{I}$$

$$R = \rho \frac{L}{A} \xrightarrow{\text{ثابت}} \frac{R_{AB}}{R_{AC}} = \frac{L_{AB}}{L_{AC}}$$

$$\Rightarrow R_{AB} = \frac{(10 - 3)}{10} \times R_{AC} = \frac{7}{10} \times \frac{10}{I} = \frac{7}{I}$$

$$V_{AB} = R_{AB} \times I_{AB} = \frac{7}{I} \times I = 7V$$

$$\frac{R_{CD}}{R_{AC}} = \frac{L_{CD}}{L_{AC}} \Rightarrow R_{CD} = \frac{6}{10} R_{AC} = \frac{6}{10} \times \frac{10}{I} = \frac{6}{I}$$

$$\Rightarrow V_{CD} = R_{CD} \times I_{CD} = \frac{6}{I} \times I = 6V$$

۶ ابتدا مقاومت معادل مدار و جریان خروجی از باتری را در حالت اول به دست می‌آوریم:

$$R_1 = 3\Omega \quad I_1 = x \quad V$$

$$R_2 = 6\Omega \quad R_3 = 5\Omega$$

$$I_2 = 5x \quad I_3 = 6V$$

$$r = 0$$

$$R_1 R_2 = \frac{3 \times 6}{3 + 6} = 2\Omega$$

$$R_{eq} = R_{1,2} + R_3 = 2 + 5 = 7\Omega$$

$$I = \frac{\varepsilon}{R_{eq}} = \frac{6}{7} = 0.857A$$

بنابراین جریان عبوری از مقاومت R_3 برابر با $0.857A$ می‌شود و عدد نشان داده شده توسط ولتسنگ برابر است با:

$$V_3 = R_3 I = 5 \times 0.857 = 4.285V$$

همان‌طور که در شکل بالا می‌بینید، اگر جریان عبوری از مقاومت R_1 را برابر با x در نظر بگیریم، چون مقاومت $R_2 = \frac{1}{5}$ مقاومت R_1 است، طبق

$$I = \frac{V}{R} \text{ جریان عبوری از مقاومت } R_2 \text{ برابر با } 5x \text{ می‌شود و داریم:}$$

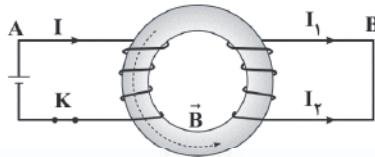
$$I_1 + I_2 = 0.857A \Rightarrow x + 5x = 0.857 \Rightarrow x = 0.171A$$

جریان عبوری از القاگر برابر با جریان الکتریکی عبوری از مقاومت R_1 و برابر $U = \frac{1}{2}LI^2 = \frac{1}{2}(10)(8) = 320\text{ J}$ با است و داریم:

۱۳۴ همان‌طور که در نمودار شار مغناطیسی بر حسب زمان دیده می‌شود، در بازه‌های زمانی t_1 و t_2 شار ثابت مانده است، بنابراین نیروی حرکتی القایی در تمامی لحظات این بازه‌های زمانی برابر صفر است. اما در بازه‌ی زمانی t_2 شار به صورت خطی کاهش می‌یابد، در نتیجه مقدار لحظه‌ای آهنگ تغییر شار با مقدار متوسط آن برابر است. بنابراین با کاهش شار با توجه به رابطه $\bar{\varepsilon} = -\frac{\Delta\Phi}{\Delta t}$ مقدار نیروی حرکتی القایی متوسط، مثبت می‌شود و در بازه‌ی زمانی t_2 با افزایش شار، مقدار نیروی حرکتی القایی متوسط، منفی می‌شود.

۱۳۵ ۱- وقتی کلید K بسته می‌شود، با توجه به قطب‌های باقی در مدار A و با توجه به قاعده‌ی دست راست، جهت میدان مغناطیسی در حلقه‌ی آهنی به صورت پاد ساعتگرد می‌باشد. در نتیجه با عبور میدان مغناطیسی از مدار سیم‌لوله‌ی B مطابق با قانون لنز، جریانی در سیم‌لوله‌ی القا می‌شود که با عامل به وجود آورده‌ی خود مخالفت کند، بنابراین جهت جریان در مدار B ساعتگرد (I_1) می‌شود. ۲- اما اگر کلید K باز شود، مقدار میدان مغناطیسی و در پی آن شار مغناطیسی عبوری از مدار سیم‌لوله‌ی B کاهش یافته و دوباره طبق قانون لنز، جریان جهت مخالف حالت قبل، یعنی پاد ساعتگرد (I_2) در سیم‌لوله‌ی القا می‌شود.

۱۳۶

$$\bar{\varepsilon} = -\frac{\Delta\Phi}{\Delta t} = -\frac{\Delta(BA\cos\theta)}{\Delta t} \quad \theta=90^\circ \rightarrow \bar{\varepsilon} = -B\frac{\Delta A}{\Delta t} \quad (1)$$

میله در مدت زمان Δt مسافت $v\Delta t$ را طی می‌کند. اگر طول میله را ℓ فرض کنیم:

$$(1), (2) \Rightarrow \bar{\varepsilon} = -B\frac{\ell v\Delta t}{\Delta t} = -B\ell v$$

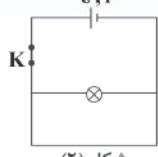
$$\Rightarrow |\bar{\varepsilon}| = |B\ell v| = |-5 \times 10^{-4} \times 10 \times 2| = 40\text{ V}$$

$$\bar{I} = \frac{|\bar{\varepsilon}|}{R} \Rightarrow \bar{I} = \frac{40}{8} = 5\text{ A}$$

۱۳۷ در لحظه‌ی بستن کلید، جریان در مدار افزایش می‌یابد و طبق قانون لنز، نیروی حرکتی در القاگر، القا می‌شود که با افزایش جریان در مدار مخالفت کند و لذا جریان عبوری از القاگر کاهش می‌یابد، در این صورت القاگر مانند یک سیم قطع شده، عمل می‌کند و تمام جریان مدار از لامپ عبور می‌کند و نور لامپ زیاد می‌شود. (شکل ۱)

اما با گذشت زمان جریان به تدریج افزایش یافته و به یک مقدار ثابت می‌رسد.

به این معنی که آهنگ تغییر جریان ثابت به زمان صفر می‌شود. با توجه به این‌که جریان ثابت می‌شود، نیروی حرکتی القایی در القاگر نیز صفر شده و لذا، القاگر مانند یک سیم بدون مقاومت (در صورت سؤال اشاره شده است) رفتار کرده و دو سر لامپ اتصال کوتاه شده تمام جریان از القاگر عبور می‌کند) و لامپ خاموش می‌شود. (شکل ۲)

شکل (۱)

شکل (۲)

۱۳۰ با توجه به شکل مدار، اختلاف پتانسیل دو سر مقاومت‌های R_1 ، R_2 و R_3 با هم برابر می‌باشد، زیرا با هم موازی هستند.

بنابراین با توجه به رابطه $P = \frac{V^2}{R}$ برای توان مصرفی مقاومت‌ها، هر مقاومتی که مقدار مقاومت آن کمتر باشد، توان آن بیشتر است و مقاومت‌های یکسان نیز توان یکسانی دارند.

$$\left. \begin{aligned} P &= \frac{V^2}{R} \\ R_1 &= R_3 > R_2 \\ V_1 &= V_2 = V_3 \end{aligned} \right\} \Rightarrow P_3 = P_1 < P_2$$

۱۳۱

$F_{ABCDE} = F_{AB} + F_{BC} + F_{CD} + F_{DE} = F_{BC} + F_{DE}$ با توجه به شکل در قسمت‌های AB و CD چون سیم هم‌راستا و هم‌جهت با میدان مغناطیسی است ($\theta = 0^\circ$)، بنابراین نیروی مغناطیسی وارد بر آن‌ها صفر می‌باشد و در دو قسمت BC و DE نیرو به صورت درون‌سو وارد می‌شود و لذا هر دو با هم جمع می‌شوند.

$$F_{ABCDE} = I\ell_{BC}Bs\sin 90^\circ + I\ell_{DE}Bs\sin 30^\circ = 4 \times 1 \times 10^{-2} \times 5 \times 10^{-4} \times 1 + 4 \times 1 \times 10^{-2} \times 5 \times 10^{-4} \times \frac{1}{2}$$

$$\Rightarrow F_{ABCDE} = 3 \times 10^{-5} \text{ N}$$

۱۳۲ با توجه به شکل مقابل، زاویه‌ی بین راستای بردار میدان مغناطیسی و بردار سرعت ذره برابر با 30° است.

$$F = |q|vB\sin\theta = 50 \times 10^{-6} \times 2000 \times 120 \times 10^{-3} \times \sin 30^\circ$$

$$F = 0.6 \times 10^{-3} \text{ N}$$

با توجه به قاعده‌ی دست راست، نیروی وارد بر بار مثبت درون‌سو است، اما چون بار موردنظر منفی است، بنابراین جهت نیروی وارد بر آن معکوس می‌شود، در نتیجه جهت نیرو برون‌سو است.

۱۳۳ ابتدا مقاومت معادل مدار را به دست می‌آوریم:

$$R_{eq} = \frac{R_1 R_2}{R_1 + R_2} = \frac{6 \times 12}{6 + 12} = 4\Omega$$

حال بزرگی جریان الکتریکی خروجی از باقی را به دست می‌آوریم:

$$I = \frac{\varepsilon}{R_{eq} + r} = \frac{6}{4 + 1} = 1.2\text{ A}$$

همان‌طور که در شکل مقابل می‌بینید چون مقاومت الکتریکی القاگر آرمانی برابر صفر است، می‌توانیم بگوییم که مقاومت الکتریکی شاخه‌ی بالا نصف مقاومت الکتریکی شاخه‌ی پایین می‌باشد. بنابراین اگر جریان الکتریکی عبوری از مقاومت R_2 را برابر X در نظر بگیریم، جریان الکتریکی عبوری از مقاومت R_1 برابر $2X$ می‌شود و داریم:

$$2X + X = 12 \Rightarrow X = 4\text{ A}$$

$$2X + X = 12 \Rightarrow X = 4\text{ A}$$

بازده درصدی کل را می‌توان از حاصل ضرب بازده سه مرحله به دست آورد:

$$R = \left[\frac{80}{100} \times \frac{66/7}{100} \times \frac{60}{100} \right] \times 100 = 32\%$$

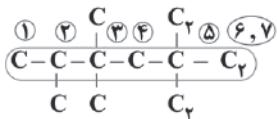
$$\text{کیلوگرم سولفوریک اسید} = \frac{P \times R}{\text{جرم مولی} \times \text{ضریب}} = \frac{\text{کیلوگرم گوگرد}}{\text{جرم مولی} \times \text{ضریب}}$$

$$\Rightarrow \frac{x \text{ kg S} \times \frac{80}{100} \times \frac{32}{100}}{2 \times 32} = \frac{50.0 \text{ kg H}_2\text{SO}_4}{2 \times 98} \Rightarrow x = 637/75 \text{ kg S}$$

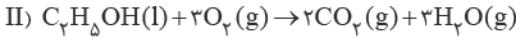
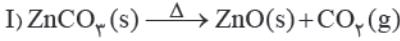
روش گیاپالایی برای استخراج فلزهای روی و نیکل مقرن به صرفه نیست. زیرا درصد این فلزات در کانی‌های سنگی آن به اندازه‌ای است که استخراج از معادن آن صرفه‌ای اقتصادی بیشتری دارد. همچنین حجم گیاه مصرفی نسبت به درصد و ارزش ریالی این فلزات، مقرن به صرفه نیست و سطح زیادی از زمین زیر کشت می‌رود.

به نحوه انتخاب زنجیر اصلی و شماره‌گذاری اتم‌های کرین آن دقت کنید:

۵ - دی اتیل - ۳،۲ - تری متیل هپتان

معادله‌ی واکنش‌های تجزیه‌ی روی کربنات و سوختن الكلumentum به صورت زیر است:

ابتدا مقدار CO_2 حاصل از واکنش (I) را به دست می‌آوریم:

$$\begin{aligned} ?\text{g CO}_2 &= 32/4 \text{ g ZnO} \times \frac{1\text{ mol ZnO}}{81\text{ g ZnO}} \times \frac{1\text{ mol CO}_2}{1\text{ mol ZnO}} \times \frac{44\text{ g CO}_2}{1\text{ mol CO}_2} \\ &= 17.6 \text{ g CO}_2 \end{aligned}$$

اکنون جرم اتانول مصرفی را محاسبه می‌کنیم:

$$\begin{aligned} ?\text{g C}_2\text{H}_5\text{OH} &= \frac{1.0}{1.0} \times 17.6 \text{ g CO}_2 \times \frac{1\text{ mol CO}_2}{44\text{ g CO}_2} \\ &= 11.5 \text{ g C}_2\text{H}_5\text{OH} \end{aligned}$$

همان‌طور که در سؤال عنوان شد، منظور از ارزش سوختی، مقدار گرمای حاصل از سوختن یک گرم سوخت است. از آن‌جا که ارزش سوختی بنزین بیشتر از غالسنگ است، می‌توان نتیجه گرفت که ارزش سوختی بنزین، $1/6$ برابر ارزش سوختی غال سنگ است.

بنابراین ارزش سوختی غال سنگ و بنزین را به ترتیب برابر با a و $1/6a$ کیلوژول بر گرم درنظر می‌گیریم. ابتدا حساب می‌کنیم از سوختن 120 L بنزین چقدر گرم‌ما آزاد می‌شود:

$$\begin{aligned} ?\text{kJ} &= 144000 \text{ a kJ} \times \frac{1/6 \text{ a kJ}}{1\text{ g benzene}} \times \frac{120 \times 10^3 \text{ ml}}{1\text{ g benzene}} \times \frac{1\text{ g}}{1\text{ ml}} \\ &= 144000 \text{ a kJ} \end{aligned}$$

اکنون حساب می‌کنیم این مقدار گرم‌ما از سوختن چند کیلوگرم زغال سنگ به دست می‌آید.

$$\begin{aligned} ?\text{kg} &= \frac{1\text{ kg}}{1000\text{ g}} \times \frac{1\text{ kg}}{1\text{ kg benzene}} \times \frac{1\text{ kg}}{144000 \text{ a kJ}} \times \frac{144000 \text{ a kJ}}{1\text{ kg benzene}} \\ &= 144 \text{ kg} \end{aligned}$$

۱۳۸ با توجه به نمودار، بیشینه جریان $I_m = 6\text{ A}$ است و چون ربع دوره در مدت زمان 2 ms طی شده است، بنابراین دوره‌ی تناوب $T = 4 \times 2\text{ ms} = 8\text{ ms}$ است.

$$\begin{aligned} I &= I_m \sin\left(\frac{2\pi}{T}t\right) \quad I_m = 6\text{ A} \\ T &= 8\text{ ms} = 8 \times 10^{-3}\text{ s} \quad \Rightarrow I = 6 \sin\left(\frac{2\pi}{8 \times 10^{-3}}t\right) \\ \Rightarrow I &= 6 \sin(250\pi t) \end{aligned}$$

۱۳۹

$$\Phi_1 = BA_1 \cos\theta \quad \theta = 90^\circ - 30^\circ = 60^\circ$$

$$\Phi_1 = 0.4 \times \pi \times (2 \times 10^{-2})^2 \times \cos 60^\circ = 2/4 \times 10^{-4} \text{ Wb}$$

$$A_2 = \frac{1}{3} A_1 \Rightarrow \Phi_2 = \frac{1}{3} \Phi_1 = \frac{1}{3} \times 2/4 \times 10^{-4} = 0.133 \times 10^{-4} \text{ Wb}$$

$$|\bar{\epsilon}| = -N \frac{\Delta \Phi}{\Delta t} = -200 \times \frac{0.133 \times 10^{-4} - 2/4 \times 10^{-4}}{2} = 1/6 \times 10^{-3} \text{ V}$$

$$\bar{I} = \frac{|\bar{\epsilon}|}{R} = \frac{1/6 \times 10^{-3}}{10} = 1/6 \times 10^{-3} \text{ A} = 1/6 \text{ mA}$$

۱۴۰ ابتدا دوره‌ی حرکت را به دست می‌آوریم:

$$\begin{cases} \Phi = AB \cos\left(\frac{2\pi}{T}t\right) \\ \Phi = 0.4 \cos(100\pi t) \end{cases} \Rightarrow \frac{2\pi}{T} = 100\pi \Rightarrow T = \frac{2}{100} \text{ s}$$

اگر به نمودارهای رسم شده در گزینه‌ها دقت کنید، متوجه می‌شوید که بر روی نمودارها مقدار $\frac{T}{3}$ مشخص شده است که برابر با $(18/100)$ می‌باشد. از طرف دیگر طبق صورت سؤال I_m برابر با 4 A می‌باشد، بنابراین نمودار رسم شده در گزینه‌ی (۳) درست می‌باشد.

شیمی

۱۴۱ برسی عبارت‌های نادرست:

آ) همه‌ی مواد طبیعی و همه‌ی مواد مصنوعی از کره‌ی زمین به دست می‌آیند.

پ) در 10 سال اخیر آهنگ میزان استخراج و مصرف سوخت‌های فسیلی در جهان، کمتر از مواد معدنی بوده است.

۱۴۲ فقط عبارت (آ) درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) آرایش الکترونی نخستین عنصر واسطه یعنی Sc_{21} به $3d^1 4s^2$ ختم می‌شود اما کاتیون Sc^{3+} تشکیل می‌دهد.

پ) عناصر واسطه در چهار دوره از جدول تناوبی (دوره‌های چهارم تا هفتم) جای دارند.

ت) بیشترین عدد اتمی یک عنصر واسطه برابر با 112 است که در دوره‌ی هفتم و گروه ۱۲ جای دارد.

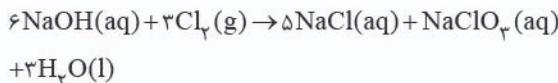
۱۴۳ اگر ضرایب واکنش‌های (I) و (III) را در عدد ۲ ضرب کنیم،

خواهیم داشت: $2S \sim 2\text{SO}_4^- \sim 2\text{SO}_3^- \sim 2\text{H}_2\text{SO}_4$

بنابراین هر مول گوگرد، در نهایت می‌تواند یک مول سولفوریک اسید تولید کند.

۲۱۵۴ معادله‌ی موازن شده‌ی واکنش داده شده به صورت زیر است:

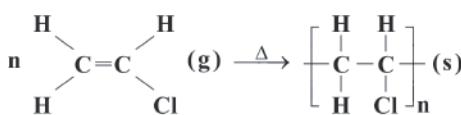
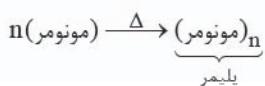

بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) سرعت مایع خالص مانند H_2O را نمی‌توان به صورت تغییرات غلظت بر تغییرات زمان بیان کرد.

ت) NaOH واکنش دهنده است و با گذشت زمان از غلظت آن کم می‌شود. بنابراین کنار کسر مربوط به آن باید علامت منفی قرار داده شود.

۳۱۵۵ ابتدا به معادله‌ی کلی تولید پلی‌وینیل کلرید توجه کنید:

وینیل کلرید

پلی‌وینیل کلرید

در این سؤال اصلاً نیازی به دانستن n نیست، ابتدا حجم مولی گازها در شرایط داده شده را با استفاده از میکس قانون بویل و شارل به دست می‌آوریم:

$$\frac{P_1 V_1}{T_1} = \frac{P_2 V_2}{T_2} \Rightarrow \frac{1 \times 22/4}{273} = \frac{1/12 \times V_2}{[(273 + 126/5)] \times 40/5}$$

$$\Rightarrow V_2 = \frac{1/5}{273} \times \frac{22/4}{1/12} = 3^{\circ}\text{L.mol}^{-1}$$

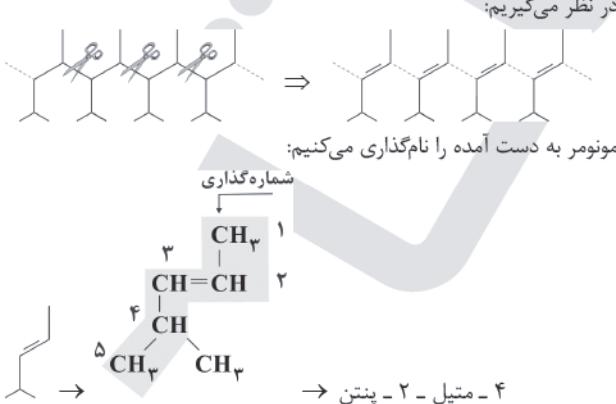
بنابراین در شرایط داده شده هر مول گاز، 3° لیتر حجم اشغال می‌کند. هر مول گاز وینیل کلرید که جرمی معادل $62/5\text{g}$ دارد، 3°L حجم اشغال می‌کند. حالا که تعداد زیادی از وینیل کلرید به هم متصل شده‌اند و جرمی معادل $62/5\text{g CH}_2\text{CHCl}$ یا $62/5 \times 10^3 \text{g} = 12400\text{g}$ دارد، می‌توان نوشت:

$$62/5\text{g CH}_2\text{CHCl} \sim 3^{\circ}\text{L} \Rightarrow x = 24000\text{L} = 2/4 \times 10^5\text{L}$$

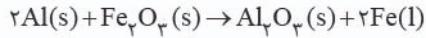
$$500 \times 10^3 \text{g CH}_2\text{CHCl} \sim x\text{L}$$

۳۱۵۶ تمام مراحل را مو به مو انجام می‌دهیم.

یک در میان پیوندها را می‌شکنیم و پیوندهای میان آن‌ها را به صورت دوگانه در نظر می‌گیریم:

۴۱۴۸ معادله‌ی موازن شده‌ی واکنش ترمیت به صورت زیر است:

$$\Delta H = \frac{2\text{mol Al}}{5\text{mol Fe}} \times \frac{27\text{g Al}}{1\text{mol Fe}} \times \frac{15\text{kJ}}{1\text{g Al}} = 20.2/5\text{kJ}$$

اکنون از رابطه‌ی زیر استفاده می‌کنیم:

$$Q = mc\Delta T \Rightarrow 20.2/5\text{kJ} = 2\text{kg} \times 4/2\text{J.g}^{-1} \cdot \text{K}^{-1} \times \Delta T$$

$$\Rightarrow \Delta T = 24/1\text{K}$$

۲۱۴۹ عبارت‌های «ب» و «پ» درست هستند.

بررسی عبارت‌های نادرست:

آ) اگر شیر 37°C را سامانه و بدن 37°C را محیط پیرامون آن در نظر بگیریم، با وارد شدن یک لیوان شیر 37°C به بدن، مقداری انرژی آزاد می‌شود که حاصل فرایند گوارش و سوت و ساز شیر در بدن است.

ت) پس از ورود یک لیوان شیر 6°C به بدن، ابتدا مقداری از انرژی آن به شکل گرما از دست می‌رود تا با بدن همدما شود.

۴۱۵۰ ۳-اتیل-۲-متیل پنتان یک آلkan ۸ کربنه و با فرمول

مولکولی C_8H_{18} است. بر اثر سوختن کامل یک مول از این الkan، ۹ مول H_2O تولید می‌شود. در واقع تفاوت اعداد ۵۵۸۰ و ۵۲۱۱ مربوط به آنتالپی تبخیر ۹ مول آب است. بنابراین آنتالپی تبخیر یک مول آب برابر است با:

$$\Delta H = \frac{(5580 - 5211)\text{kJ}}{9\text{mol}H_2O} = 41\text{kJ}$$

۱۱۵۱ ΔH واکشن (I)، برابر با شکستن ۴ پیوند C-H است.

در صورتی که ΔH واکشن (II)، برابر با شکستن ۴ پیوند C-H و یک پیوند C=C است. بنابراین اختلاف ΔH دو واکشن، میانگین آنتالپی پیوند C=C را به دست می‌دهد.

$$\Delta H_{C=C} = \Delta H_{(II)} - \Delta H_{(I)} = 2260 - 1648 = 612\text{kJ.mol}^{-1}$$

۱۱۵۲ آنتالپی واکنش سوختن CO(g) را می‌توان به طور مستقیم اندازه‌گیری کرد. در صورتی که برای اندازه‌گیری گرمای واکشن C(s) + 2H(g) → CH₄(g) باید از روش‌های غیرمستقیم کمک گرفت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) برای اندازه‌گیری آنتالپی واکشن (I) باید از روش‌های غیرمستقیم استفاده کرد.

۲) برای اندازه‌گیری آنتالپی واکشن (I) H₂O(g) + O₂(g) → H₂O₂(l) باید از روش‌های غیرمستقیم استفاده کرد.

۳) آنتالپی واکشن (g) N₂H₄(g) + 2H₂(g) → N₂H₆(g) را نمی‌توان به طور مستقیم اندازه‌گیری کرد.

۱۱۵۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) در محیط مرطوب، میکروب‌ها شروع به رشد و تکثیر نموده تا جایی که ماده‌ی غذایی کپک زده و سرانجام فاسد می‌شود.

۳) تهیه و تولید سریع‌تر یا کنترل یک فراورده‌ی صنعتی، غذایی یا دارویی بر کیفیت و زمان ماندگاری آن نقش تعیین کننده‌ای دارد.

۴) قاوت گردی مغذی و تهیه شده از مغز آفتتاب‌گردان، پسته و ... است. این سوغات کرمان، زودتر از مغز این خوراکی‌ها فاسد می‌شود.

۱۵۷

در جدول زیر نام و ساختار چهار استر معروف که هر کدام بُوی

یک میوه را می‌دهند، آورده شده است:

نام میوه	نام استر	ساختار استر
موز	پنتیل اتانوات	
سیب	متیل بوتانوات	
انگور	اتیل هپتانوات	
آناناس	اتیل بوتانوات	

۱۵۸

عبارت‌های (پ) و (ت) درست هستند.

ساختارهای a و b به ترتیب مربوط به پلی اتن شاخه‌دار (پلی اتن سبک) و پلی اتن بدون شاخه (پلی اتن سنگین) است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(آ) جاذبه‌ی بین مولکولی در هر دو نوع پلی اتن از نوع نیروهای وان دروالس است و البته این جاذبه در پلی اتن سنگین، قوی‌تر است.

(ب) پلی اتن سنگین (ساختار b) استحکام بیشتری نسبت به پلی اتن سبک (ساختار a) داشته و به همین دلیل برای ساخت درب بطری‌های آب معدنی از پلی اتن سنگین استفاده می‌شود.

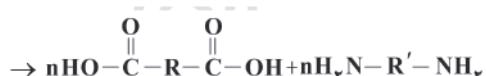
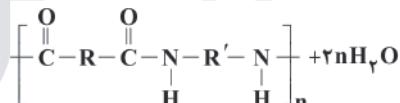
۱ ۱۵۹ بررسی سایر گُزینه‌ها:

(۲) آهنگ تجزیه‌ی پلی‌استرها به ساختار مونومرهای سازنده‌ی آن‌ها بستگی دارد.

(۳) نشاسته، پلی‌ساکاریدی است که از اتصال مولکول‌های گلوکز به یکدیگر ساخته شده است.

(۴) نشانه‌ی پلیمرها شامل عددی است که درون یک مثلث قرار دارد.

۳ ۱۶۰ خب الان باید برعکس واکنش تولید آمید رو بنویسیم، یعنی چیزی مثل واکنش زیر:

در هر واحد تکرارشونده‌ی پلی‌آمید، ۲ اتم N وجود دارد، بنابراین یک مولکول پلی‌آمید با n واحد تکرارشونده، شامل ۲n اتم نیتروژن است.

$$\frac{100\text{ g H}_2\text{O}}{2\text{ kg H}_2\text{O}} \times \frac{1\text{ mol H}_2\text{O}}{1\text{ kg H}_2\text{O}} \times \frac{1\text{ mol H}_2\text{O}}{18\text{ g H}_2\text{O}}$$

$$\times \frac{1\text{ mol (پلی آمید)}}{2n\text{ mol (پلی آمید)}} = \frac{2^{\circ}\text{ mol}}{n}$$

$$\frac{2^{\circ}\text{ mol}}{n} = 0/5 \Rightarrow n = 400$$

$$2n = 2(400) = 800$$